

Anul XI
Nr. 22
DECEMBRIE
2021

REVISTA PAROHIEI ORTODOXE
SFÂNTUL NICOLAE DIN ZÜRICH

DOXOLOGIA

“Puterea Celui Preaînalt umbrește pe cei ce cu credință și cu evlavie scapă la preaputernicul tău Acoperământ...”

Frescă în Catedrala Mitropolitană română din Nürnberg

« Cerul și pământul astăzi s-au împreunat, născându-Se Hristos »

În fiecare an la Vecernia Praznicului Nașterii Domnului Iisus Hristos cântăm în biserică: «Cerul și pământul astăzi s-au împreunat, născându-Se Hristos. Astăzi Dumnezeu pe pământ a venit și omul la ceruri s-a suit. Astăzi este văzut cu trup Cel din fire nevăzut. Pentru aceasta și noi lăudându-L, să-I strigăm: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pacea pe care ne-a dăruit-o nouă venirea Ta, Mântuitorul nostru, slavă Ție!» (stihiră la Litie).

Domnul Iisus Hristos Se naște ca să unească pământul cu cerul și

cerul cu pământul. Taina Nașterii Lui este și Taina începutului Bisericii lui Hristos, iar biserica înseamnă adunarea oamenilor în iubirea Preasfintei Treimi. Acum Se naște, ca Om, Dumnezeu-Fiul, Cel ce este mai înainte de veci. Așadar, la Nașterea Domnului nostru Hristos cerul se unește cu pământul, iar îngerii se bucură împreună cu păstorii, pentru a ne arăta nouă taina mântuirii oamenilor în Biserica lui Hristos, în care Liturgia săvârșită pe pământ de păstorii sufletești ai turmei cuvântătoare se unește cu Liturgia cerească săvârșită neconținut de către îngeri în ceruri, după cum se spune chiar în rugăciunile Sfintei Liturghii. Dacă există în lume un lucru care să fie numit «taină», înainte de toate și în primul rând, trebuie numită Taină însăși venirea în lume a Mântuitorului Iisus Hristos. Din orice direcție am privi acest subiect sau sub orice aspect l-am trata, Domnul slavei este o Persoană reală, indiscutabil istorică și incontestabil tainică. În El realitatea cea mai evidentă se unește cu taina cea mai profundă. Sfântul Apostol Pavel, contemplând această realitate mistică a negrăitei taine a înomenirii Fiului lui Dumnezeu și fiind cuprins de o uimire fără margini și de o admirație fără egal, exclamă: „cu adevărat, mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă” (I Timotei 3, 16). Deci, „ce poate fi mai mare decât această minune”, se întreba Sfântul Chiril al Alexandriei († 444), „dacă nu Cuvântul Tatălui Care S-a făcut om, Iisus Hristos Mântuitorul lumii”? (Despre Întruparea Unuia-Născut, PG, 76, 1377B). Măreția tainei se cuprinde tocmai în faptul că Însuși Dumnezeu S-a făcut Om, fiind în același timp Dumnezeu adevărat - Unul din Sfânta Treime și rămânând pentru totdeauna asemenea nouă. Într-adevăr, în această Taină a iubirii Sale negrăite, Fiul Tatălui, pogorându-Se la noi, fără să schimbe ceva din dumnezeirea Sa și fără să știrbească ceva din firea umană pe care Și-a asumat-o, Și-a făcut Siesi firea noastră umană fără să o desființeze. El ne-a comunicat astfel iubirea Tatălui și Harul Sfântului Duh, ridicându-ne pe treapta cea mai înaltă de îndumnezeire. Fără îndoială, numai El ne putea oferi bucurie divină și binecuvântare nemuritoare de a fi copii ai Tatălui ceresc. De aceea, întru El, noi ne simțim frații Săi cu adevărat divini, înțelepți, desăvârșiți și nemuritori, cum ne spune Sfântul Apostol Petru (I Petru 2, 4-10).

Prin Nașterea Domnului Hristos - spunea Sfântul Ioan Gură de Aur († 407) - s-a făcut începătura mântuirii noastre: „viețuirea celor de sus a fost sădită pe pământ, îngerii au tovarășie cu oamenii, iar oamenii stau, fără teamă, de vorbă cu îngerii. Pentru ce? Pentru că Dumnezeu a venit pe pământ și omul s-a suit în cer: toate s-au amestecat”. Același Sfânt Părinte ne atrage atenția că „suntem creștini în măsura în care urmăm pe Hristos”. Trebuie să călcăm pe urmele lui Iisus, dar nu într-un mod

sentimental, ci prin transpunerea în condițiile actuale ale existenței umane a pogorării Cuvântului, a smereniei și a tuturor virtuților Sale, iar conformându-ne umanității Lui, vom putea avea acces la dumnezeirea Lui, inseparabil unită cu Acesta.

Biserica ne învață însă, că urmarea lui Hristos ține de libertatea persoanei. În libertate, în alegerea liberă a omului, se sălășluiește toată frumusețea ființei omenești. Fără libertate, omul ar fi doar o creatură nefirescă, un înrobitor al zidirii lui Dumnezeu, stăpânit și pus în mișcare doar de către voia și puterea Lui. În natură se află multe lucruri de acest fel făcute de Dumnezeu, dar El a sortit omului un loc aparte, dându-i libertatea de a hotărî pentru Dumnezeu sau împotriva Lui, pentru viață ori pentru moarte. O sălășluire plină de cinste și în același timp de primejdie. De aceea porunca pe care Dumnezeu o dă lui Adam nu este deloc simplă: „Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci” și Dumnezeu adaugă îndată: „căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit” (Facerea 2, 16-17). În această ultimă parte a poruncii, Dumnezeu dă omului mintea pentru a înțelege, dar și o pricină pentru voia lui, ca să nu mănânce din pomul oprit, fiind astfel pus la încercare.

Sărbătoarea Nașterii Domnului este praznicul bucuriei și al purității sufletești și trupești. Atât Sfintele Slujbe, cât și colindele, datinile străbune, bradul de Crăciun, toate ne îndeamnă să ne aducem aminte că putem fi mai buni la inimă, mai frumoși în gândire și mai curați la suflet. Este adevărat că unii dintre noi încă mai „sărbătoresc” un Crăciun fără Pruncul Iisus sau o Bobotează fără Aghiasmă, așa cum ne propune societatea secularizată în care trăim. Dar, pornind de la faptul că lumea în care viețuim este opera lui Dumnezeu, avem datoria să păstrăm ceea ce El ne-a dat în toată puritatea, frumusețea și sfințenia. Este nevoie în acest caz să ne îndepărtăm de la obiceiurile rele care s-au înrădăcinat în mentalitatea multor confrăți ai noștri care au deviat de la valorile spirituale ortodoxe și au ajuns să normalizeze păcatul în virtutea unei libertăți rău înțelese. Oricine știe din experiență personală, că nimeni nu este liber dacă săvârșește fapte rele, ci, dimpotrivă, este liber și fericit numai cel care face ceea ce trebuie și ceea ce este plăcut lui Dumnezeu și oamenilor. Trebuie să ne silim în a apăra dreapta noastră credință ortodoxă și valorile ei morale, în a proteja pe cei neputincioși, pe copii, pe bătrâni și pe bolnavi, care au nevoie de noi. Este bine că societatea în care trăim este într-o căutare febrilă de soluții împotriva sărăciei, dar foarte puțini caută și remedii spirituale împotriva bolilor sufletești care distrug conștiința multora. Așadar, pregătindu-ne să întâmpinăm Praznicul Nașterii Domnului Hristos, să ne întărim credința, să ne curățim conștiințele, sufletele, inimile și mințile de cele lumești, ca să ne învrednicim de puterea binecuvântată a Sfântului Duh, pentru ca grijile pământești să nu-și mai semene sămânța în adâncul nostru. Sfântul Duh să înceapă în noi o viață nouă, făcându-ne oameni duhovnicești, încât să ducem o viață cât mai bineplăcută Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care vine cu smerenie să se nască în ieslea sărăcăcioasă din Betleem.

Se cuvine să spunem și noi din adâncul inimii, împreună cu Sfântul Nicolae Velimirovici (†1956): „Cu adevărat, Tu ai coborât printre noi și Te-ai smerit chiar mai jos decât o cere oricare fel de dragoste pământească. Tu Te-ai născut în trup, pentru a trăi și a mântui pe cei care se află în trup; Tu ai băut din paharul suferinței tuturor fapturilor Tale, neîmpărtășind cu nimeni acest pahar al părtașiei amare, ci numai Tu singur ai golit-o. De aceea Tu ești Mântuitorul nostru, pentru că Tu ai venit Dumnezeu pentru noi, Tu ai venit Dumnezeu printre noi, pentru că Ție Ți-a stat în putință să fii Mântuitorul nostru. Slavă Ție, o Iisuse, Emanuel al nostru!”

Sărbători binecuvântate!
Pr. Romică Nicolae Enoiu

SCRISOARE PASTORALĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI

NAȘTEREA LUI HRISTOS – BUCURIA CARE COPLEȘEȘTE SUFERINȚA

CĂTRE TOT CLERUL, CINUL MONAHAL SI POPORUL DREPTSLĂVITOR DIN ÎNTREAGA ARHIEPISCOPIE

„Hristos se naște, slăviti-L! Hristos din ceruri, întâmpinați-L”
(Canonul Nașterii Domnului)

Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Preacuvioase Maici,
Iubiți frați și surori,

Sărbătoarea Nașterii lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, din Fecioara Maria, o prăznuim an de an cu multă fervoare și bucurie, cu toate că anul acesta încercările nu lipsesc nici în lume nici în viața fiecăruia dintre noi. Însă să îndrăznim să ne bucurăm, căci Hristos vine să poarte toate neputințele și suferințele noastre. Este Sărbătoarea bucuriei în cer și pe pământ, la îngeri și la oameni și la toată creatura.

Sfântul Evanghelist Luca descrie împrejurările și locul Nașterii Domnului: „Și a născut (Fecioara Maria) pe Fiul său, Cel Unul-Născut și L-a înfășat și L-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei. Și în ținutul acela erau păstori, stând pe câmp și făcând de strajă noaptea împrejurul turmei lor. Și iată îngerul Domnului a stătut lângă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor, și ei s-au înfricoșat cu frică mare. Dar îngerul le-a zis: Nu vă temeți. Căci, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul. Că vi S-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul, în cetatea lui David. Și acesta va fi semnul: Veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle.” (Lc 2, 7-12)

Căci toate cele din Cer și de pe pământ participă la Nașterea Lui, așa cum Evanghelia ne descoperă și cum mărturisim în Tradiția noastră prin cântările și colindele în cinstea Nașterii Domnului. „Dănuiesc îngerii toți în ceruri și se bucura oamenii, și toata făptura saltă pentru Domnul Mântuitorul, Cel ce S-a născut în Betleem...” (Stihire - Vecernia Nașterii Domnului); „Cerul și pământul / în cântec răsună / Îngeri și oameni / cântă împreună / Hristos se naște / Domnul coboară / Îngerii cântă / Magii Îl adoră...!” (Colind).

Toate Puterile cerești, îngeri și oameni, bogați și săraci, Cerul și pământul, dar și ființele necuvântătoare, toate se regăsesc în jurul ieslei care primește Pruncul ceresc, privindu-L și lăsându-se priviți de către Dumnezeu-Omul. Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului născut și culcat în ieslea din peșteră, ne face să vedem prin ochii Lui altfel omul, lumea și viața, pentru că este privirea dumnezeiesc-omenească a Iubirii Însăși care privește de această dată omul și lumea, chemându-ne și pe noi să o vedem împreună cu El, altfel. Hristos este Iubirea Însăși Întrupată, culcat în ieslea celor necuvântătoare, unde dă altă înțelegere vieții noastre, pe cea cerească. Nimic nu mai poate opri revărsarea iubirii dumnezeiești peste omenirea întreagă și peste lume, a Cerului pe pământ. Pruncul Ceresc, în tainică și desăvârșită smerenie și anonim, destramă puterea celui rău asupra omului și lumii și deschide Cerul pământului și pământul Cerului.

Iubirea lui Dumnezeu nu mai poate fi oprită de nimic să se reverse peste noi oamenii, decât de către noi înșine, prin libertatea noastră.

Minunea mult așteptată și vestită s-a plinit, timpul mult așteptat s-a plinit, toată atenția lumii se îndreaptă spre peștera din Betleem. Acolo s-a oprit timpul morții, al despărțirii lumii de Dumnezeu, acolo a început timpul legat pentru veșnicie de iubirea lui Dumnezeu care S-a coborât pentru a nu mai urca singură la Cer, decât cu noi, cu omul. Ne aduce privirea, vederea, înțelesul dumnezeiesc al vieții noastre pământești trecătoare și atât de fragile – așa cum am văzut cu toții în ultimul an, de la o margine până la cealaltă a planetei noastre. Tainica privire a lui Dumnezeu Însuși pentru lume și om se dezvăluie în Peștera devenită Cer, privirea plină de iubirea mântuitoare oprindu-se în ieslea Fiului Său, Cel care se va arăta ca fiind Iubirea întrupată, pe Care Îl va și mărturisi în Iordan, sub mâna Botezătorului Ioan, că „este Fiul Meu Cel iubit întru care am binevoit” (Mt 3, 17). În ieslea Peșterii, sub privirea iubitoare a Părintelui Ceresc, și a cerului întreg, înțelegem că Pruncul face din Fecioara Maria noua Evă și Maica Fiului lui Dumnezeu și a Vieții. Din peștera-grajd, face Cer, din cetele de îngeri, coruri ale slavei pământești a Celui Ceresc. În Peșteră, Pruncul Iisus face din păstori, văzători și călăuze ai celor învățați în tainele cuvântului lui Dumnezeu, având privilegiul de a-L vedea pe Mesia întrupat înaintea celor care trebuiau să Îl aștepte și să Îl arate poporului. În Ieslea Lui, din steaua care venea de la Răsărit, Pruncul Sfânt face cale de lumină popoarelor păgâne spre Unicul Dumnezeu Întrupat și spre mântuirea care vine prin El. Urmând stelei, învățații magi ai lumii, tâlcuitori ai celor nevăzute, care au înțeles și au văzut, din mișcarea astrelor celor neînsuflețite, nașterea Lui și au venit la El să I se închine cu daruri, au fost făcuți apostoli ai Împăratului veșnic, pentru că au anunțat lumii întregi, începând cu Irod, că Împăratul lumii S-a născut. Din iubirea de știință, plecând din Peștera Iubirii dumnezeiești Întrupate, i-a făcut pe toți cunoscători ai Iubirii.

Născându-Se în Peștera din Betleem, Domnul Hristos, făcându-Și loc în timpul trecător, El, Cel netrecător, ne face și nouă loc în veșnicie. Din astrele neînsuflețite, face mărturisitori ai Nașterii Lui, călăuzele învățaților înspre El. Din om, face frate; din întinericul sufletesc, lumină și bucurie lăuntrică; din rău, face bun; din deznădejdea omenirii despărțită de Dumnezeu, face speranță

fără sfârșit; din tristețea păcatului lui Adam și a Evei care i-au îndepărtat de la Fața Lui, face veselia nesfârșită a unirii cu Dumnezeu în iubirea Lui; din frica omului care a greșit, face speranță și încredere, așternând blândețea Lui nemărginită în sufletele care îl caută cu pocăință; din suferință, face nădejde de bucurie; din frica de moarte, face nădejde de înviere; din împărații și regii trecători ai lumii, face mărturisitori ai Împărăției cerești fără de apus; din necunoașterea de Dumnezeu, lumina sufletelor căutătoare de adevăr; din ură, face iubire; din iubirea de știință, face știința Iubirii.

Iubiți frați și surori,

Sărbătoarea Nașterii Fiului lui Dumnezeu se petrece acum așa cum nimeni dintre noi nu putea gândi în urmă cu un an. Umanitatea întreagă trăiește o tragedie prin această pandemie. După o Sărbătoare a Învierii petrecută în carantină, am fost oarecum pregătiți, însă cu toate acestea nu ne putem obișnui cu starea de izolare care ne ține departe de Biserică și de Sfânta Liturghie – inima credinței noastre. Incertitudinea a cuprins întreaga societate. Cu aproape un an în urmă, am fost surprinși de agresivitatea molimei care a adus mare durere atâtor familii care au pierdut ființe dragi, atâta suferință fizică și sufletească celor care au fost atinși de ea. Specialiștii fac eforturi mari pentru a găsi remedii care să oprească evoluția molimei. Să ne rugăm cât putem fiecare dintre noi ca Domnul Cel născut în Peștera Betleemului să primească cu dragostea Lui nesfârșită pocăința noastră și să ierte toate scâpările și neputințele noastre. Să îl rugăm să lumineze pe cei care caută remedii, să îl rugăm pentru cei care îngrijesc pe cei afectați, dar și pentru toți cei care suferă, pentru cei pe care îi cunoaștem sau nu îi cunoaștem.

În aceste vremuri de suferință ne dăm seama cât de legați suntem unii de alții, dar și de toată omenirea, cum suferința unuia se răspândește la toți. De aceea nu putem fi decât solidari unii cu alții. Pe unii dintre dumneavoastră epidemia vă ține departe de cei dragi, pe care nu i-ați văzut de multă vreme. Rugăciunea este cea care apropie sufletele îndepărtate, care străbate distanțele într-o clipă și ne apropie, prin iubirea lui Dumnezeu, unii de alții.

Să nu ezităm să ajutăm cu tot ce putem pe cei care au nevoie de ajutorul nostru, oricare ar fi el. Cei credincioși să ne rugăm pentru toți creștinii ortodocși și pentru toți creștinii, dar și pentru tot neamul omenesc, pentru care astăzi Hristos, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, Se naște în Peștera Betleemului.

Să ne ajute Hristos Domnul să ne regăsim sănătoși în comunitățile și bisericile noastre și să ne putem bucura de toate darurile pe care Dumnezeu ni le-a făcut, dăruind la rândul nostru cu toată bunăvoința, celor din jur, dragostea pe care Hristos a pus-o în inimile noastre și în viața noastră prin Nașterea Sa.

† Iosif

Arhiepiscop al Europei Occidentale
și Mitropolit al Europei Occidentale și Meridionale

Paris, Nașterea Domnului

Rugăciunea Părintelui Paisie Olaru Pentru pelerini

Domnul să te ierte.
Domnul să te audă.
Domnul să te vadă.
Domnul să te iubească.
Domnul să te însoțească.
Domnul să te apere.
Domnul să te călăuzească.
Domnul să te mângâie.
Domnul să te ajute.
Domnul să te apere de vrăjmași.
Domnul să-i îmblânzească.
Domnul să-ți moaie inima.
Domnul să te facă să nu îți minte răul.
Domnul să te ajute să nu faci rău.
Domnul să te călăuzească să faci binele.
Domnul să te facă milostiv.
Domnul să-ți dea putere să ierți.
Domnul să te facă să vezi în alții partea cea bună.
Amin.

„Fecioara astăzi pe Cel mai presus de ființă naște și pă-mântul peștera Celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc și magii cu steaua călătorească. Că pentru noi S-a născut prunc tânăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veci.”
(*Condacul Nașterii Domnului*)

„Taină minunată și neobișnuită văd, cer fiind peștera, scaun de heruvimi Fecioara, ieslea sălășluire, întru care S-a culcat Cel neîncăput, Hristos-Dumnezeu, pe Care, laudându-L îl mărim.” (*Cântarea a IX-a, Catavasiile Crăciunului*)

„Cercetatu-ne-a pe noi de sus Mântuitorul nostru, Răsăritul răsăriturilor, și cei din întuneric și din umbră am aflat adevărul: că din Fecioară S-a născut Domnul”
(*Luminânda Nașterii Domnului*)

DESCOPERĂ CINE EȘTI ȘI CE VREI!

Ate naște pe acest pământ și a fi om este un dar minunat, dar a fi femeie este un lucru extraordinar, o binecuvântare. Indiferent de culoarea ochilor, a părului, înălțime, greutate, trăsături bine definite sau șterse, fiecare femeie trebuie să știe că e frumoasă, minunată, unică. Asta nu înseamnă, însă, că dificultățile și provocările în viață nu pot fi pe măsură. Procesul cunoașterii și al devenirii nu este deloc unul simplu. Ca psiholog, vorbesc și interacționez cu zeci și sute de femei și adesea constat că, deși provocările lor sunt de nuanțe diferite, substratul problemelor este comun, și anume rana provocată de lipsa dragostei. Toată durerea lumii se naște, crește și se dezvoltă din ne iubire. Durerea de a nu fi iubită, apreciată, în măsura în care ai avut nevoie să simți aceasta. Simplu spus, de aici pornește convingerea că nu ești suficient de bună, frumoasă sau deșteaptă, că nu vei reuși să relaționezi într-o manieră funcțională sau că nu ai puterea de a-ți îndeplini visurile. Lipsa iubirii este originea răului, iar soluția vine din întoarcerea la iubire, la comportamentele sănătoase și adaptative, un proces al vindecării în care merită să te implicii cu dedicare și inimă deschisă.

Vindecarea corpului și a emoțiilor

Primul pas al vindecării constă în verbalizarea conflictului, de orice natură ar fi el. Te încurajez să nu subestimezi puterea eliberatoare a cuvintelor, deși, pentru a te lansa într-un astfel de proces, este nevoie de curaj și susținere necondiționată, de ascultare activă. Eliberarea vine din peștera în care nu ai curajul să intri, așa că ieși din negare sau compensare și privești spre tine. Cu siguranță îți este cunoscută legătura dintre corp și emoții, mai exact cum fiecare emoție este stocată în corp și cum acesta din urmă reacționează atunci când trăiești emoții intense și negative pentru mult timp.

Boala fizică este de multe ori un indiciu al emoțiilor negative disfuncționale perpetuate prea mult timp... până când corpul a cedat și s-a îmbolnăvit. Îți propun să ieși din această stare, să ieși din spirala victimizării, care nu duce la nimic bun, și să înțelegi că durerea este un moment, un instantaneu, suferința îndelungată însă este o alegere pe baza momentului inițial de durere. Poți suferi o săptămână sau poți suferi o viață. Este o alegere, este alegerea ta.

Stima de sine scăzută

Al doilea pas esențial în vindecare este iertarea de sine, pacea cu trecutul și acceptarea lui. Dacă nu vom putea niciodată schimba trecutul, obiectiv vorbind, putem schimba relația noastră cu acesta. Înțelegerea trecutului aranjează în mintea noastră faptele și emoțiile, ca și piesele unui puzzle, și vom avea o nouă imagine. Societatea, standardele părinților și așteptările celor din jur modelează modul în care ne privim, iar pe acest fond se construiesc critica, comparația, nemulțumirea față de propria persoană sau contextul de viață.

Convingerile se formează prin șoc emoțional sau repetiție. Este nevoie de curaj pentru a sta față în față cu aspectele dureroase din tine și a-ți spune că nu ești vinovată pentru ce ți s-a întâmplat. Apoi să te accepți, să-ți spui că te iubești și să ai grijă de tine în tot acest proces al devenirii. Ți se întâmplă să privești la felul cum arăți și să-ți cauți imperfecțiunile? Dacă da, oprește autocritica, judecata și condamnarea, începe să te înțelegi, fiecare emoție și comportament are un înțeles în contextul experienței tale și al trecutului. Aprecierea față de tine nu este un slogan uzat, fără conținut, ci se referă la comportamentele noi care înlocuiesc vechiul sistem de gândire și acțiune: ai grijă ca alimentația ta să fie echilibrată, practică un sport sau măcar ieși la o plimbare zilnic, practică o îngrijire a corpului, poartă-te cu demnitate și nu sta lângă persoanele care nu te respectă. Dacă simți că momentele grele prin care treci te copleșesc, nu ezita să cauți ajutor specializat. Vei eșua, vei greși? Da, dar aceasta nu înseamnă că trebuie să renunți.

Asumarea responsabilității

Ești singura responsabilă pentru ceea ce reprezintă și pentru ceea ce vei deveni, nu părinții, nu Guvernul, nu sistemul. Afirm cu încredere că viața oricărei femei nu ar trebui să graviteze în jurul unui bărbat sau al unei relații de iubire, deși aceasta este importantă și are rolul ei în economia unei vieți împlinite. Un om, fie el cel potrivit, este doar un om, cu frământările lui, cu neputințele și durerile lui. Putem construi împreună o relație frumoasă doar dacă în paralel construim o relație sănătoasă cu noi înșine. Un parcurs în care ne întoarcem spre interior și căutăm să ne înțelegem originile comportamentelor pe care le avem, ne explorăm emoțiile profunde, unele dureroase, și ne cunoaștem valorile după care ne ghidăm viața.

Este imperios necesar să știi cine ești și ce vrei, care e scopul pentru care trăiești. Psihiatrul Viktor Frankl a descoperit că oamenii care au un scop al vieții rezistă psihic și fizic oricărei situații, oricât de cumplită ar fi, având în vedere experiența din lagăre. La fel de bun este și exemplul celor care au suferit în temnițele comuniste. Existența unui scop al vieții a făcut diferența dintre cei care au ieșit vii de acolo și cei care au murit. Cei care aveau un scop pentru care trăiau rezistau torturilor, chiar se fortificau, iar ceilalți, care nu aveau un scop precis al vieții, mureau sau cedau psihic. Principiul acesta face astăzi diferența dintre cei care reușesc și cei care se lasă purtați în voia circumstanțelor.

Vistieria umană este în interior

Pentru a aborda situația în mod pragmatic, îți propun să iei o foaie de hârtie și să scrii primele trei valori (de exemplu, profesionalismul, libertatea, bunătatea, filantropia) și scopuri ale vieții tale, obiective pe care vrei să le atingi, care te fac fericită, care îți aduc împlinire și satisfacție. Declarația ta de misiune vorbește despre prioritățile tale în momentele de derivă inerente vieții. Ai nevoie de pasiune, ai nevoie de curaj, este necesar să-ți placă ceea ce faci pentru ca rezultatele tale să vină din plăcere și bucurie. Sunt conștientă de faptul că propunerea mea îți poate părea desprinsă de realitate, însă este important să realizezi că nu poți spera la un viitor mai bun dacă nu știi că viitorul se construiește acum, astăzi, prin vindecare și convingeri sănătoase. Acestea te ajută, nu te sabotează în parcursul devenirii tale.

În mod cert, vistieria umană nu se află în bănci, ci în interior, în omul care devii. Citește, dezvoltă-te pe toate planurile, cunoaște oameni și locuri noi, ieși din zona de confort și lărgeste-ți orizonturile! Incultura și limitarea nu au avantajat pe nimeni, iar a fi o femeie instruită este cât se poate de benefic pentru tine și ceilalți.

Tragedia nu constă în absența nelimitată a banilor pentru a-ți îndeplini visurile, ci în faptul că nu trăiești fiecare moment pe care viața ți-l oferă și că te proiectezi în viitor sau te gândești la trecut. Fii cu toată inima acolo unde ești. Existența este formată din zile, ore și minute, așadar nu le lăsa să treacă fără a le stoarce de emoții frumoase, de experiențe plăcute, de zâmbete și îmbrățișări. Draga mea, este o bucurie să fii femeie și nu uita că meriți să fii fericită și iubită pentru tot ceea ce reprezintă în cel mai profund mod!

Alina A. Rotaru, Psiholog

Lăsați copiii să vină la Mine!

Copilul trebuie „antrenat” să ia decizii singur

Când altcineva ia mereu decizii pentru tine, te absolvă de orice libertate, dar și de orice responsabilitate. Devii un olog ale căruia picioare, de nefolosire, se atrofiază. În biologie se spune că funcția creează organul.

Încă de la vârste fragede, copilul trebuie „antrenat” să ia decizii și, ca orice antrenament, și acesta trebuie făcut gradat, în așa fel încât, pe măsură ce crește, să se poată descurca singur din ce în ce mai bine.

Una dintre greșelile cele mai frecvente ale părinților este să nu-și responsabilizeze copilul, să nu-i dea sarcini și îndatoriri domestice.

Un copil care nu are libertatea de a lua o decizie, care nu primește nici o sarcină în casă, care nu are nici o responsabilitate, se simte: incapabil să facă ceva, neînsemnat, plictisit, invidios, prost.

Se va teme: să nu rămână singur și neajutorat, fără sprijinul celorlalți, să nu devină „invizibil” pentru ceilalți, să încerce ceva, chiar dacă își dorește foarte mult acel lucru.

Va căuta să: aștepte mereu de la ceilalți să primească ajutor ca un om neputincios, își umple mereu timpul cu ceva ca să-i alunge plictisul (99% pozne), se ferească de eșec, de muncă și de asumarea vreunei responsabilități („Nu pot”/ „Nu știu cum”/„Sunt prea mic”, care, la maturitate, se transformă în „Sunt prea tânăr”/„N-am mai făcut asta”/ „Nu e treaba mea”).

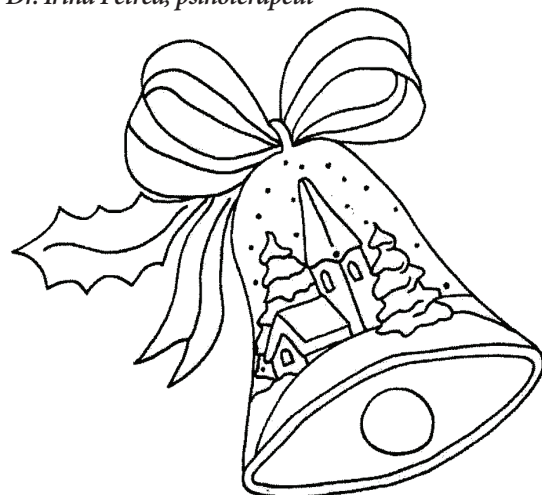
Va deveni: leneș, defensiv, iresponsabil, laș, dezordonat, dependent de ceilalți, fricos, răsfățat, delăsător, nesuferit, nesigur.

Este genul care dispare când e vorba de muncă și nu recunoaște niciodată că a greșit. Toți ceilalți sunt vinovați pentru tot ce i se întâmplă. Nu te teme că micuțul tău e prea... mic pentru a avea îndatoriri și nu-ți spune „îl mai las eu să crească puțin și pe urmă să vezi câtă treabă îi dau”. Cu cât învață mai curând, cu atât mai bine. De ce să îl obișnuiești să fie leneș și, pe urmă, să te muncești să-l „hărniciești”? Nu-ți spune „ce nevoie am să mă ajute, ce să-mi facă el?”, ci „poate o să-i prindă bine să știe să facă și acest lucru”.

Televizorul (și orice alt dispozitiv electronic: telefon, tabletă, calculator, etc.) dăunează pe termen lung dezvoltării sistemului nervos al copilului și organelor sale de simț. Privitul la televizor (sau la orice alt ecran) ore în șir este singura circumstanță în care ținem mușchii oculari complet nemișcați. Pentru un copil, dar și pentru un adult, poziția nemișcată a mușchilor oculari tinde să se transfere asupra întregii musculaturii: copilul stă rigid, într-un repaus de mișcare nefiresc de lung. Tocmai acest repaus forțat al mișcării în fața ecranului îi face pe copii să devină, după o perioadă de câteva ore, buimaci, agresivi, capricioși și provocatori, chiar dacă programele urmărite au fost adecvate vârstei! Când conținutul lor promovează agresivitatea și violența, efectul nociv crește exponențial. Nemișcându-se, copilul nu-și consumă rezervele de energie uriașe de care dispune și devine „un pachet de nervi”, fals hiperactiv, fals suspect de ADHD. Ce fac părinții? Aleargă cu el de la un doctor la altul și îl îndoapă cu sedative să se liniștească.

Copiii care se uită mult la televizor (sau la orice alt ecran, n.r.) stabilesc mai greu contacte personale, fac des și cu plăcere grimase și evită să se uite în ochii interlocutorului, au o putere de concentrare mai mică, răspund superficial, stereotip, nu manifestă interes față de obiecte și lectură și chiar puținele cărți pe care le perferă sunt comics-uri și cărți ilustrate. Adesea, imaginile pe care copiii le văd la televizor se întipăresc în mintea lor în mod caricatural și ei se distanțează de lumea reală. La televizor, copilul „trăiește” într-o lume bidimensională, abstractă, mai înainte de a o fi cunoscut și asimilat pe cea reală!

Dr. Irina Petrea, psihoterapeut

Cântec vechi de Sărbătoare
La Nașterea Domnului închinare
Adus de cei mari și mici
Pe la case de bunici.

Colindul

În iarnă grea, pe ger cumplit,
Pe drum o sanie-a venit,
De reni e trasă orișicum,
E sania lui ...?

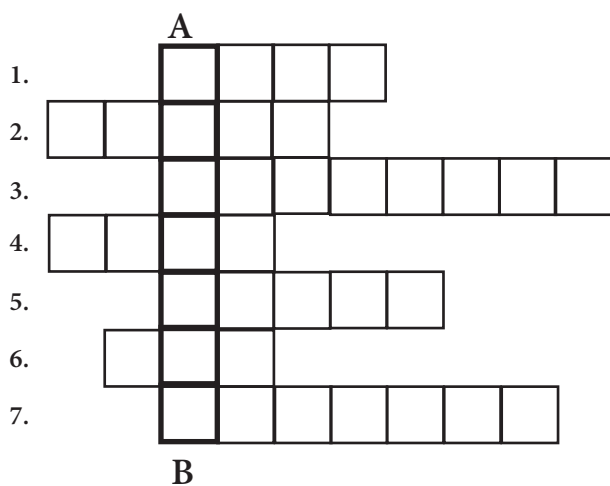
Moș Crăciun

Are tălpi, n-are picioare,
Fuge iute doar la vale,
Iar la deal, urcă agale.

Sania

Rebus de Crăciun

Descoperiți pe verticala A-B denumirea populară a Praznicului Nașterii Domnului Hristos.

1. Cum se mai numesc Magii de la Răsărit?
2. Maica Domnului se numește...
3. Ucenicii Mântuitorului se numesc...
4. Care Evanghelist prezintă pe larg Nașterea Domnului?
5. Maica Domnului merge la Betleem cu Bătrânul...
6. Magii au adus Domnului daruri: Smirna, Tămâie și ...
7. După Fuga în Egipt, Maica Domnului și Iisus locuiesc în...

Stă în curte, lângă pom.
Îi zici om, dar nu e om;
Și când soarele-ncălzește,
Nu-l mai vezi, că se topește.

Omul de zăpadă

Povestea celor trei magi din Sfânta Evanghelie

În fiecare an, cu ocazia Nașterii Domnului, ne amintim de momentele petrecute la Betleem acum aproape două mii de ani. Ieslea, păstorii și îngerii completează imaginea noastră despre acel eveniment - Nașterea Domnului Iisus Hristos. Mai puțin prezenți sunt însă cei trei magi care au venit să se închine pruncului Iisus. În afară de câteva colinde vechi, ei nu sunt atât de prezenți în relatările de Crăciun. Aceasta face ca ei să pară învesmântați oarecum într-o aură de mister. Cred că acum, în preajma sărbătorii Nașterii Domnului, sunt binevenite câteva informații menite a întregi tabloul acestui eveniment.

Tradiții

Majoritatea informațiilor pe care le avem despre magi provin din vremurile străvechi. Majoritatea au presupus că ei erau trei la număr, din moment ce darurile aduse de ei au fost trei. Cu toate acestea, Sfânta Scriptură nu spune că ei ar fi fost trei la număr.

Ei sunt denumiți „magi”, cuvânt grecesc provenit dintr-un cuvânt persan care desemnează o castă preoțească.

Cu trecerea timpului, tradițiile au devenit tot mai elaborate. În veacul al treilea, de pildă, cei trei magi deveniseră regi. În veacul al șaselea, aveau și nume: Bithisarea, Melchior și Gathaspa, pentru ca o tradiție armeană din veacul al paisprezecelea să afirme că ei erau Baltazar, rege din Arabia, Melchior, rege din Persia, și Gaspar, rege din India.

O legendă rusească vorbește chiar și de un al patrulea mag, ajuns la Ierusalim după primii trei magi. Scriitorul și academicianul francez Michel Tournier preia această legendă și o dezvoltă în a sa carte „Gaspar, Balthazar și Melchior”, pe care v-o recomand.

Toate aceste tradiții sunt interesante și frumoase, dar... ce știm cu adevărat despre acești magi?

Preoția mezilor

Vechii magi reprezentau o preoție ereditară a mezilor, creditați cu extraordinare și profunde cunoștințe religioase. După ce unii magi de pe lângă curtea regelui mezilor și-au dovedit abilitatea în interpretarea viselor, Darius cel Mare (487 î.Hr.) le-a dat pe mână treburile religioase ale Persiei. Din noua postură, în care se combinau puteri civile cu cele religioase, magii au ajuns să constituie casta preoțească supremă a Imperiului Persan, continuând să joace acest rol și în perioadele următoare - seleucidă, partă și sasanidă.

Rolul lui Daniel

Unul dintre titlurile date Sfântului Proroc Daniel (sec. al V-lea î.Hr.) din Vechiul Testament a fost acela de rab-mag, ceea ce înseamnă Șef al Magilor. Dumnezeu a făcut ca el să fie administrator principal la

curtea a două imperii mondiale: cel babilonian și urmașul acestuia, cel persan. Când Darius l-a numit pe el, un evreu, șef peste preoția medă care până atunci fusese ereditară, reacțiile de la curte nu au întârziat ducând în cele din urmă la aruncarea lui Daniel în groapa cu lei. Se pare că Daniel a transmis o profeție mesianică (care avea să fie vestită la timpul ei de către o stea) unui anumit grup de magi, pentru îndeplinirea ei.

Din zilele prorocului Daniel, destinele popoarelor persan și evreu s-au întrepătruns. Ambele popoare au căzut, pe rând, sub ocupația Seleucizilor înainte de ridicarea lui Alexandru cel Mare (323 î.Hr.). Ulterior ele și-au recăpătat independența: evreii prin răscoala Macabeilor (sec. I î.Hr.), iar persanii ca grup conducător în Imperiul Parților.

Ridicarea Romei

Pompei, primul cuceritor roman al Ierusalimului, a atacat granița armeană a parților în anul 63 î.Hr. În anul 55 î.Hr., Carssus a condus legiunile romane împotriva Ierusalimului și, într-un alt atac, împotriva parților. Romanii au fost învinși decisiv în bătăliile de la Carrhae, iar parții au contra-atacat luând Armenia, Siria și Israelul. Stăpânirea romană a revenit în timpul lui Antipater, tatăl regelui Irod, care s-a retras înaintea unei alte invazii a parților, în 40 î.Hr.

Marc Antoniu a readus suveranitatea romană în anul 37 î.Hr., dar s-a și aventurat într-o nesăbuită expediție împotriva parților. După retragerea lui dezastruoasă, parții au atacat din nou, măturând orice opoziție romană (inclusiv pe Irod, care a fugit la Alexandria și apoi la Roma). Cu ajutorul parților, evreii și-au redobândit suveranitatea iar Ierusalimul a fost dotat cu o garnizoană evreiască. Între timp, Irod a reușit să obțină de la Augustus Caesar titlul de „rege al iudeilor”. Totuși, abia după trei ani (incluzând un asediu de cinci luni) a reușit el să intre în capitala sa. Irod a dobândit astfel tronul unei țări care tocmai încheiase o revoltă națională și care se situa între două imperii rivale. Oricând supușii lui puteau conspira împotriva lui, apelând la ajutorul parților.

Călătoria la Ierusalim

La Ierusalim, apariția bruscă a magilor, care foarte probabil călătoreau însoțiți de o suită care atrăgea privirile, l-a alarmat pe Irod și de altfel întreaga cetate. Întrebarea pe care i-au pus-o magii lui Irod, despre „Împăratul născut al iudeilor”, a reprezentat o insultă la adresa lui, un neevreu care trăsesse sfori și își cumpărase scaunul. Întrebându-și învățații de la curte, Irod află din profeții că Mesia, cel promis, avea să se nască la Betleem. Ascunzându-și îngrijorarea și manifestând un fals interes, Irod le cere magilor să-i trimită vești.

După ce găsesc pruncul și își aduc darurile profetice, magii - „înștiințați în vis” (o formă de comunicare acceptabilă pentru ei) - pleacă pe alt drum către țara lor, ignorând cererea lui Irod.

Darurile de Crăciun

Darurile în aur, tămâie și mir sunt daruri profetice, fiind legate de calitatea Domnului Hristos de împărat, preot și mântuitor. Aurul este pentru împărați; tămâia este un condiment folosit de către preoți; mirul este un ulei parfumat folosit la îngroparea morților, vestind astfel moartea Sa. Din cartea Apocalipsei, la a doua Sa venire, știm că va primi din nou aur și tămâie, dar nu și mir. El a murit o singură dată, pentru toate și pentru toată lumea.

Ce daruri îi vom aduce noi Lui anul acesta? Să vorbim cu El.

Bogdan Mateciuc

Istoria a două cântări bisericești (II)

Condacul Nașterii Domnului

Condacul “Fecioara astăzi” a fost scris de Sfântul Roman Melodul († 556) pe vremea când era paraclisier și năzuia să intre în strana de la biserica Sfânta Sofia din Constantinopol. Acolo erau sute de cântăreți și nu intra oricine, trebuia să ai dicție perfectă, să știi gramatică, să citești perfect, să știi să cânti foarte bine. Și cei mai mulți dintre cei care erau conducătorii stranei erau oameni foarte învățați și versificatori (era în vremea în care se formau slujbele, anul 500). Iar Roman Melodul nu avea șanse să intre acolo, mai ales pentru că era cam bâl-bâit. Dar dragostea lui pentru Dumnezeu și pentru a-i cânta Maicii lui Dumnezeu erau nespuse, încât își făcea tot timpul treabă prin biserică și se ducea acolo și asculta strana și încerca să intre. L-au dat de ne-nărate ori afară, au râs de el, l-au ironizat, l-au luat peste picior. În ajunul Nașterii Domnului, stând în biserică și rugându-se și plângând că vrea să îi cânte și el Maicii lui Dumnezeu, i s-a arătat Maica Domnului și i-a dat un sul de hârtie. El a mâncat acel sul de hârtie, care avea o dulceață nespuse. Iar Maica Domnului i-a spus: «De acum să scrii cântări Fiului Meu și mie și să îmi cânti». În momentul acela sfântul a simțit că i se luminează mintea și, la slujba de a doua zi, la praznicul Nașterii Domnului, au venit împăratul și toată curtea și patriarhul și zeci de preoți la catedrală, și el a început să cânte acest condac din locul unde se afla (că nu era lăsat la strană):

«Fecioara astăzi pre Cel mai presus de ființă naște, iar pământul peștera Celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc, iar magii cu steaua călătoresc. Că pentru noi S-a născut Prunc tânăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veci» (condacul original avea mai multe strofe, dar nu s-au păstrat decât numai două).

Împăratul a întrebat cine este acest tânăr și l-a făcut șeful stranei. Și nu a greșit, pentru că ceea ce a urmat a fost că cel puțin o treime din cântările Bisericii sunt scrise de Sfântul Roman Melodul. Mai târziu, Sfântul Roman i-a povestit patriarhului vedenia pe care a avut-o, iar cântăreții care își bătuseră joc de el s-au căit și plini de umilință i-au cerut iertare. (prezentare după predica Părintelui Hrisostom Ciuciu de la Mănăstirea Putna la praznicul Nașterii Maicii Domnului 2014)

Cântare la Vecernia Sărbătorii Nașterii Domnului

«Augustus ajungând singur stăpânitor pe pământ, a încetat mulțimea stăpânirii oamenilor; iar Tu intrupându-Te din cea Curată, s-a surpat mulțimea idolilor. Sub o împărăție lumească cetățile erau și neamurile au crezut într-o stăpânire a Dumnezeirii. Scrisu-s-au popoarele din porunca Cezarului; scrisu-ne-am credincioșii în numele Dumnezeirii Tale, a Dumnezeului nostru Celui întrupat. Mare este mila Ta, Doamne, slavă Ție!»

Această cântare compusă de Sfânta Casiana se găsește în Minei la slujba vecerniei Sărbătorii Nașterii Domnului. Stihira conține trei analogii între aspecte politice din vremea Nașterii Domnului și interpretarea lor simbolică în sens duhovnicesc.

Hristos S-a născut în timpul primului împărat al Imperiului Roman, Octavian Augustus, care a inițiat un recensământ al populației din tot

spațiul guvernat de el, inclusiv din Țara Sfântă. Iar Biserica, prin Sfinții săi iconografi, cu mintea luminată de Dumnezeu, a văzut toate aceste lucruri cu o privire duhovnicească.

Capacitatea Romei de a forma un imperiu este privită ca simbol al faptului că Dumnezeu este singurul stăpânitor. Forma imperială de guvernământ, avându-l ca monarh pe August (cuvântul “monarh” vine din grecescul monos archos care înseamnă “un singur principiu”), este simbol al faptului că toate popoarele pot ajunge la închinarea într-Un singur Dumnezeu, trecând de la politeism la monoteism. De asemenea, recensământul obligatoriu din vremea aceea (“*Scrisu-s-au popoarele din porunca Cezarului*”) este simbol al faptului că toți trebuie să fim înscriși cu pecetea lui Hristos în lăuntrul nostru.

Practic, se poate vedea în realitatea politică a acelor vremi un semn al unei transformări la nivel spiritual. Această vedere duhovnicească deschide o nouă perspectivă asupra lumii, una simbolică, privită în Lumina lui Hristos.

Practic, taina Nașterii lui Hristos în peșteră coincide cu înțelegerea sensurilor lucrurilor. Acest fapt este vădit și de reprezentarea iconografică a sărbătorii: peștera în care este întuneric complet (fundalul negru) simbolizează taina inaccesibilă simțurilor trupesti și totodată închiderea în spațiul inițierii, al introspecției în vederea înțelegerii exterioare și interioare. Totuși această cunoaștere nu este totul. În măsura în care săpăm și mai în adânc, înspre centrul/miezul lucrurilor, Îl aflăm pe Hristos - Prunc, înveșmântat în alb (albul este culoarea autorității supreme), care se naște în inima curățită de patimi care Îl caută. (sinteză din predica Părintelui Marcel Hanches, din tabăra de colinde, Oașa, 2015)

Monica-Andreea Drăgan

„TAINA ACEASTA MARE ESTE..”

M-am bucurat de bucuria părintelui când m-a rugat să scriu acest articol despre Taina Cununii. Judecând după registrele parohiale unde figurează de vreo 13 ori mai multe botezuri decât cununii, ar părea că biserica noastră este a copiilor. Ca în satele românești de odinioară, când familiile primeau prunci

mulți, iar preotul nu mai prididea să îi boteze. Duminica la Sfânta Liturghie ne dăm seama că deși mulți și luminoși, copii nu sunt nici pe departe mai numeroși ca adulții. Pesemne că cei mari aleg de multe ori să se cunune în țară, mai aproape de cei dragi, iar cei mici născuți în Elveția, având pasul mai mititel, ajung să primească adesea Sfântul Botez la biserica cea mai apropiată, aici, sub ocrotirea Sfântului Nicolae. Așa se face că fiind mai rare, cununile au devenit ca o sărbătoare ce o așteptăm câte un an sau chiar mai bine... în 20 de ani, biserica noastră a găzduit numai 19.

Mi-a fost și greu să mă apuc să scriu de teamă să nu rănesc pe cineva. Sunt mulți tineri (de toate vârstele), cum am fost și eu până de curând, care își doresc să se căsătorească, dar nu știu dacă le va rânduiri Domnul vreodată. Și astfel se simt lipsiți. Sunt poate și alții care au primit Taina Cununii fără să fi cunoscut învățătura Bisericii despre aceasta și astfel ar avea sentimentul că au ratat ceva. Pentru toți care nu se regăsesc în cele de mai jos așa fi vrut să pot adăuga un cuvânt de mângâiere. Poate doar că Dumnezeu, în nemărginitul Lui dor de a ne aduce pe toți la El, ne dăruiește tuturor toate cele de folos spre mântuire. În acest sens și lipsa e tot un fel de dar, căci fără să știm ne scutește poate de o povară. Gândim adesea că nu merităm binele după care tânjim și de aceea nu ni se întâmplă. În viața aceasta Dumnezeu nu ne dă îndeobște premii, ci leacuri spre mântuire – și întotdeauna pe cel mai potrivit. Să avem nădejde că ceea ce ne-a rânduit Dumnezeu e cel mai mare bine pentru noi și că nimeni nu este păgubit de Izvorul nesfârșit al bunătăților.

A rânduit Dumnezeu pentru noi să ne primească părintele într-o zi de Duminică, așa cum mai rar se întâmplă în zilele noastre. Atât de puține au fost cununile la care am participat Duminica, încât mi-au rămas adânc întipărite în minte. M-a impresionat atunci că mirii, membri deja ai unei parohii, reintră într-un fel în mijlocul comunității lor adunate în biserică pentru Liturghia de Duminică. Veșmintele lor sunt simbol al unei noi vieți care își trage seva din viața Bisericii: „nunta constituie o a doua „naștere” a celor doi în trupul unic al Bisericii” (Pr. Vasile Gavrilă – „Nunta, comuniune într-o desăvârșire”). Iar seva vieții bisericești este Sfânta Liturghie, la care toată comunitatea participă deja, ca la o îndoită sărbătoare. Cei doi poartă adesea icoane în mâini, de exemplu ale Mântuitorului și

Maicii Domnului sau a Sfântului ce le va fi ocrotitor al casei. Acestea stau la temelia noii familii ce va reprezenta mica biserică.

Părintele Vasile Gavrilă spunea că logodna săvârșită solemn în biserică împreună cu Cununia formează o „liturghie completă”. Firesc deci ca aceasta să urmeze după sau să se săvârșească împreună cu Liturghia euharistică, la care se prefac darurile de pâine și vin în Trupul și Sângele Mântuitorului. În ce constă acest caracter liturgic al Tainei Cununii? În prefacerea celor doi într-unul singur: „De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup” (Facerea 2, 24, Marcu 10, 7-8). Mitropolitul Antonie de Suroj atrage atenția că cei doi nu devin „numai un singur trup fizic, ci și o singură realitate duhovnicească, care include și deosebirea de suflet și pe cea de duh.” Și ce este această realitate duhovnicească? O imagine a lui Dumnezeu Însuși, ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur în Omilia a 12-a despre Coloseni 4, 18, pornind de la cuvântul Sfântului Apostol Pavel: „Taina aceasta mare este. Iar eu zic în Hristos și în Biserică.” Cununia este astfel o imagine a Bisericii și a lui Hristos.

Acesta este un lucru cutremurător, mai ales dacă prin prisma literaturii și filmelor ne-am obișnuit să privim nunta ca pe o simplă binecuvântare a vieții în doi. Scopul oricărei Taine a Bisericii este împărtășirea harului Duhului Sfânt. Iar harul Duhului Sfânt este energie necreată a lui Dumnezeu potrivit Sfântului Grigorie Palama. El emană din ființa nemuritoare a Dumnezeirii, deci nu se poate adresa unei existențe muritoare, adică vieții noastre pe Pământ, fie ea și în doi. Harul ne este dat pentru nemurire, adică sufletului, și încă spre nemurire în Împărăția lui Dumnezeu. Ca să înțelegem ce rol are Taina Cununii în mântuirea omului, trebuie să pătrundem mai întâi ce a însemnat despărțirea bărbatului de femeie în Rai.

Observând că „nu este bine să fie omul singur” (Facerea 2, 18), Dumnezeu punctează de fapt o schimbare în Adam față de sfârșitul zilei a șasea a creației: „Și a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată erau bune foarte.” (Facerea 1, 31). Cel ce înainte fusese „bun foarte”, Adam, nu mai era bine să fie singur. De aceea Dumnezeu a scos-o pe Eva din coasta lui despărțind femeiescul de bărbătesc din el: „în fiecare dintre ei a rămas ceva din celălalt, care-i dădea putința să se recunoască pe sine însuși în cealaltă ființă” (Mitropolitul Antonie de Suroj). Astfel a putut Adam să o recunoască pe Eva și să o numească. Această întâlnire și recunoaștere se actualizează în Taina Cununii: cei doi se recunosc pe sine unul în celălalt „și totodată nu numai pe sine pur și simplu, ci pe sine împlinit, cu deplinătatea vieții, pe care poate să o aibă numai împreună cu celălalt”.

Revenind la perechea adamică, Mitropolitul Antonie tâlcuiește că „exista o asemenea unitate a duhului, încât nu se vedeau pe ei înșși goi, se vedeau ca pe o unitate, ca pe un singur om în doi indivizi. Mai târziu, când a avut loc căderea, ei s-au văzut dintr-o dată goi, adică străini unul de celălalt”. Căderea omului în păcat a însemnat deci o despărțire atât de Dumnezeu, cât și de perechea sa. Umanitatea nu mai era reprezentată în întregul ei în cei doi fiindcă ei căzuseră din unire. A fost sfâșietor pentru mine să aflu că omul așa cum trăiește acum nu este om întreg, așa cum l-a făcut Dumnezeu dintru început. În pofida a tot ce ne învață societatea de azi despre emancipare, autodezvoltare și zeificarea omului, Scriptura ne arată că „a-tot-omul despre care se vorbește la începutul cărții Facerii” (Mitropolitul Antonie) nu mai există. Aceasta nu este însă spre deznădejdea noastră, ci spre mântuire, ca să înțelegem că „nu

continuare în pagina 11

ne suntem nouă înșine suficienți în această viață” (Sf. Ioan Gură de Aur, op. cit.). Mai mult, „Taina Cununii reface unitatea adamică și comuniunea omului cu Dumnezeu” (Pr. V. Gavrilă, op. cit.), adică exact legăturile rupte prin cădere, „pe cât este cu puțință între limitele puterii căzute” (Mitropolitul Antonie). Iar acest lucru constituie o depășire a condiției umane pe care noi o trăim astăzi, este mai presus de puterile omenești. Astfel lucrează harul Duhului Sfânt în Taina Cununii pentru mântuirea omului.

Taina este ajutor (har) spre mântuire, dar nu mântuirea însăși și nici singura cale de mântuire a omului. Cheia în care acest har devine lucrător ne este dată de otpustul slujbei Cununii sau binecuvântarea de final care îi pomenește pe „de Dumnezeu încununății și întocmai cu apostolii împărați Constantin și Elena” și pe Sfântul Mare Mucenic Procopie. Sfinții Împărați nu au fost, după cum se știe, soț și soție, ci fiu și mamă. Iar Sfântul Mare Mucenic Procopie nu a fost nici măcar căsătorit, ci un tânăr ostaș care și-a adus viața fragedă jertfă lui Hristos. Atunci de ce aceștia sunt chemați în rugăciune la finalul cununii? Sfinții Constantin și Elena sunt numiți încununăți de Dumnezeu, ceea ce ne arată chemarea pe care o primesc mirii la nunta – cununii nu le sunt puse pe cap spre slavă în lumea aceasta, ci ca să se ostenească spre ceva mai bun. Sfinții Împărați au aflat Sfânta Cruce: Sfântul Constantin pe cer, în amiaza mare, iar Sfânta Elena mai apoi în pământ. Crucea este deci cale spre încununarea de către Dumnezeu. Pomenirea Sfântului Procopie ne încredințează de biruința prin cruce: ca și Sfântul Constantin cel Mare, el a văzut Sfânta Cruce arătată pe cer și a auzit glasul Mântuitorului din cer care l-a chemat la credință. Iar Sfântul a răspuns cu credință până la moarte - moarte mucenicească cât o biruință.

Nunta este, alături de Botez și Hirotonie, o taină care schimbă iden-

titatea (condiția) omului. În apa Botezului omul cel vechi moare și unul nou, creștin și nou numit, învie împreună cu Hristos. Mi-am dorit de multe ori să pot pătrunde măcar în parte ce trăiește cineva care primește Botezul în mod conștient. Dar despre botezul meu din pruncie nu am nicio amintire iar despre altcuiva n-am îndrăznit nicio dată să iscodesc prea mult. Așadar numai Cununia este taina în care am putut simți minunea de a deveni alt om decât am fost până atunci. Am intrat în biserică pe o ploaie torențială, apa dădea să intre în biserică. Nu-mi mai amintesc dacă au fost tunete, nu auzeam decât chemarea cântării „Vino din Liban, mireasă...”. Am ieșit după slujbă sub un soare cald și mângâietor, cu cer albastru – primul cer pe care l-a văzut omul ce a luat ființă din taina nunții. Omul acesta nou mă smerește peste măsură: a primit asemenea belșug de har! Încă și tovarășie și sprijin pe drumul mântuirii până în veșnicie! Și o deplinătate a ființei pe care nu am putut-o cunoaște altfel. Cum să mă port cu el? Cum să nu îl rănesc cu păcatele și patimile omului celui vechi? Cum să nu întunec în el oglinda celui alt? „Sfinților mucenici care bine v-ați nevoit și v-ați încununat, rugați-vă Domnului să se mântuiască sufletele noastre!”

Mulțumim părintelui Romică pentru dragostea cu care ne-a primit, ne-a călăuzit până la nuntă și cu care ne însoțește în continuare pe drumul mântuirii. Mulțumim și părintelui diacon Daniel de la Biserica rusă care a slujit în limba germană, nașilor care ne-au fost cu tot sufletul alături în rugăciune fără să înțeleagă măcar românește și tuturor care au venit de aproape și de departe să fie cu noi. Nu în ultimul rând, comunității noastre de sub omoforul Sfântului Nicolae, care a avut dragoste să se roage cu noi în acea zi, s-a bucurat alături de noi și ne-a reprimat în mijlocul ei ca soț și soție. Domnul să vă răsplătească tuturor și să vă dăruiască bucurie netrecătoare.

Iulia și Michael Monti

Apostolul de la Sfânta Taină a Cununii

«Fraților, mulțumiți totdeauna pentru toate, întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, lui Dumnezeu și Tatăl. Supuneți-vă unul altuia, întru frica lui Hristos. Femeile să se supună bărbaților lor ca Domnului, pentru că bărbatul este cap femeii, precum și Hristos este cap Bisericii, trupul Său, al cărui mântuitor și este. Căci precum Biserica se supune lui Hristos, așa și femeile bărbaților lor, întru toate. Bărbaților, iubiți pe femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica și S-a dat pe Sine pentru ea, ca s-o sfințească, curățind-o cu baia apei prin cuvânt. Și ca s-o înfățișeze Sieși, Biserica slăvită, neavând pată sau întinăciune, ori altceva de acest fel, ci ca să fie sfântă și fără de prihană. Așadar, bărbații sunt datori să și iubească femeile, ca pe înseși trupurile lor. Cel ce și iubește femeia, pe sine se iubește. Căci nimeni vreodată nu și-a urât trupul său, ci fiecare îl hrănește și îl încălzește, precum și Hristos Biserica. Pentru că suntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui și din oasele Lui. De aceea, va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va alipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Taina aceasta mare este; iar eu zic în Hristos și în Biserică. Astfel și voi, fiecare așa să și iubească femeia ca pe sine însuși; iar femeia să-l respecte pe bărbat.»

(Efeseni 5, 20-33)

Urare de Moș Nicolae

Mirela Măzăreanu

Moș Nicolae,
Te rog să ai grijă și de prietenii mei
Sunt maturi, dar în suflet, sunt tot niște copii!
Ai grijă și de ghetuțele lor!
Fii generos, așa cum sunt și ei!
Ai grijă și de visele lor și nu le trimite nuielușe!
Ai grijă ca rănile din sufletele lor să se vindece!
Să le spui că sunt oameni care îi iubesc, dar nu știu cum...
sau... nu pot să-și exprime sentimentele!
Ai grijă să le spui să învețe să se ierte pe ei înșiși, întâi, și apoi
să-i ierte și pe cei din jurul lor!
Dă-le putere să treacă peste toate greutățile, să poată culege
flori răsărite din lacrimile căzute... ieri!
Știi ce e mai greu de suportat? Singurătatea!
Prietenii mei nu vor să le dăruiești case, mașini, vacanțe, călătorii;
Toți își doresc un singur lucru! Să fie iubiți!
Ai grijă să le zâmbească... inima!
Adu-le aminte să nu uite nici o clipă de dragostea față de aproapele!
Hei, dacă ar ști toți că, un simplu gest... unul mic... sau unul
foarte mic... poate aduce în inima cuiva o imensă bucurie...
ce bine ar fi!
Pentru mine e de ajuns darul pe care l-am primit deja...
Prietenia și iubirea ta din inimă!

Gala Galaction, o personalitate a Bisericii și literaturii române

La împlinirea, anul acesta, a 60 de ani de la trecerea la cele veșnice a lui Gala Galaction, propunem o scurtă evocare a personalității sale înscrise în istoria Bisericii Ortodoxe Române și, în egală măsură, a literaturii noastre. Influența mamei și vocația bunicului său, preot, aveau să conteze în alegerile de viață ale lui Grigore Pișculescu, care și-a luat pseudonimul de scriitor Gala Galaction. Posteritatea îl arată ca pe o personalitate luminoasă a culturii naționale, care și-a iubit neamul, limba și Biserica din care a făcut parte.

În familia lui Nicolae și a Chiriachiei Pișculescu din comuna Didești, județul Teleorman, vedea lumina zilei, la 16 aprilie 1879, băiatul care avea să primească numele de botez Grigore. Familia Pișculeștilor era una de seamă în zonă. Tatăl Nicolae, aromân de origine, era arendașul moșiei de la Didești, iar mama, Chiriachia, fiica preotului Constantin Ostreanu, cunoscut paroh din Roșiorii de Vede. Influența mamei, dar și vocația bunicului său aveau să conteze mai târziu în alegerile de viață ale lui Grigore Pișculescu, ale cărui copilărie și adolescență au decurs asemenea celor proveniți din păturile medii ale României vechiului regat. Își începe educația la școala din satul natal, studiază la Roșiorii de Vede și urmează apoi prestigiosul Liceu „Sfântul Sava” din București. Aici exersează primele încercări literare și leagă prietenia cu Tudor Arghezi, care avea să fie pe viață. Atât de strânsă era legătura între cei doi, că Grigore a ales să repete un an de liceu pentru a fi coleg de clasă cu Tudor.

În 1898 începe studiile la Facultatea de Litere și Filosofie, avându-l printre profesori pe marele critic Titu Maiorescu. Însă abandonează Literele un an mai târziu pentru a-și urma vocația și se înscrie la Facultatea de Teologie. Era pasionat de scris, iar în 1900 publică prima sa nuvelă cu valoare literară, „Moara lui Călfar”, care dezvăluia talentul scriitorului de mai târziu. În vacanțele de vară, prefera să se retragă la mănăstirile din Moldova, Neamț și Agapia. Pe zidurile încărcate de istorie ale mănăstirii de la Neamț a văzut o inscripție cu numele Galaction și acesta i-ar fi plăcut să-i fie numele întru monahism. Nu a devenit călugăr, dar numele Galaction a rămas predestinat să-i devină pseudonim literar. Prenumele Gala derivă, evident, din Galaction.

Într-o vară, mergând spre Mănăstirea Agapia, însoțit de prietenul său N. D. Cocea, o cunoaște pe verișoara acestuia, Zoe

Marcoci, care, din 1903, avea să îi devină soție și tovarășă de viață vreme îndelungată. Au avut patru fete: Maria, Elena, Magdalena, Lucreția. În același an, Gala Galaction a absolvit Facultatea de Teologie cu teza de licență „Minunea din drumul Damascului. Argument apologetic”, fiind prima dintr-un lung șir de lucrări similare. S-a dus la Cernăuți pentru a urma un doctorat în teologie, pe care l-a finalizat în 1909, an în care a fost numit și defensor ecleziastic pentru eparhiile Râmnicului și Argeșului. În paralel cu îndatoririle ecleziastice, Gala Galaction colaborează la revista „Viața Românească”, unde cunoaște scriitori importanți, fiind perioada în care aderă la curentul poporanismului. În celebra-i „Istorie a literaturii române”, George Călinescu îl etichetează ca scriitor poporanist, așadar, pare că partea cea mai importantă a operei sale literare este scrisă înainte de 1918. Însă, în mod evident, și scrierile din perioada interbelică sunt o dovadă a talentului și geniului său creator.

În 1914, publică volumul de nuvele „Biserița din Răzoare”, care primește premiul Academiei Române, un an mai târziu. La momentul intrării României în Primul Război Mondial, îi apar alte două noi volume: „Clopotele din Mănăstirea Neamțu” și „La țărnul mării”. Împreună cu prietenul său, Tudor Arghezi, conduce revista „Cronica”. Alege să rămână în România ocupată de trupele lui Mackensen, fapt care îi va aduce, la începutul anului 1919, o serie de probleme: considerat „filogerman”, este destituit din postul de defensor ecleziastic. Pentru Arghezi, ca și pentru Ioan Slavici, lucrurile aveau să fie mai grele: au fost întemnițați la Văcărești. În jurnalul său, Gala Galaction scrie despre nedreapta întemnițare a lui Slavici: „Ce a greșit Slavici e simplu de tot... a avut nenorocirea să nu poată, la bătrânețe, să zică altfel decât ce a zis la tinerețe și în floarea vârstei”.

La doar câțiva ani de la hirotonire, în 1926, Gala Galaction devine profesor la Facultatea de Teologie din Chișinău, unde este numit și decan. Rămâne aici până în 1941, iar, pe lângă activitatea la catedră și scrisul, călătorește în Italia, Egipt, Turcia, Grecia și Israel, experiențe care îi vor lărgi orizontul literar și teologic. Sunt anii săi de maturitate și de forță creatoare.

„Curaj, dragii mei, nu sunteți singuri!”

Gala Galaction se afirmă ca un erudit și teolog de seamă al vremii sale. Începe traducerea Bibliei în limba română, utilizând textele originale ebraice și grecești, alături de preotul Vasile Radu, demers care îl va plasa printre personalitățile Bisericii Ortodoxe. Această nouă Biblie, care le completa pe cele românești din preajma modernității, a fost publicată în 1938 la „Fundatia pentru Literatură și Artă Regele Carol al II-lea” și apoi reeditată. Întrucât lucrarea s-a făcut sub patronajul regal, în prefața sfintei cărți se sublinia mesajul acestui act de mare rezonanță spirituală și culturală: „Ne-am dat osteneala, Majestate, să umplem sacrele măsuri ale Cărții Eterne cu lamura limbii românești, așa cum am deprins-o din gura mamei, așa cum am învățat-o din cărțile clasice români și așa cum ne-o impune astăzi, către mijlocul secolului al XX-lea, treapta ei de dezvoltare și de îmbogățire”. În acei ani, Gala Galaction a fost premiat pentru lucrările sale teologice și literare, primind astfel de meritată recunoaștere a muncii sale.

În țară vin vremuri rele, o dictatură după alta, apoi războiul. Teologul și scriitorul Galaction dă dovadă de o aleasă omenie, în plus

continuare în pagina 13

Trebuie să rămânem pe drumul drept

Noi, ortodocșii, nu suntem întotdeauna desăvârșiți, dar rămânem pe drumul drept (la locul potrivit), adică în Biserica lui Hristos. Ortodoxia nu este întotdeauna ușoară și există multe parohii care par să facă viața credinței noastre ortodoxe mult mai dificilă decât trebuie. Lipsa bucuriei din unele parohii nu este legată de Ortodoxie, ci de oamenii căzuți care alcătuiesc Biserica. Acest lucru este de așteptat, desigur, deoarece Biserica este un spital pentru suflet și, prin urmare, găzduiește o mulțime de oameni bolnavi. Vestea bună este că suntem cu toții la locul potrivit pentru ca vindecarea necesară să aibă loc, iar integritatea și bucuria de durată vor veni pentru toți cei care rămân în dreapta credință.

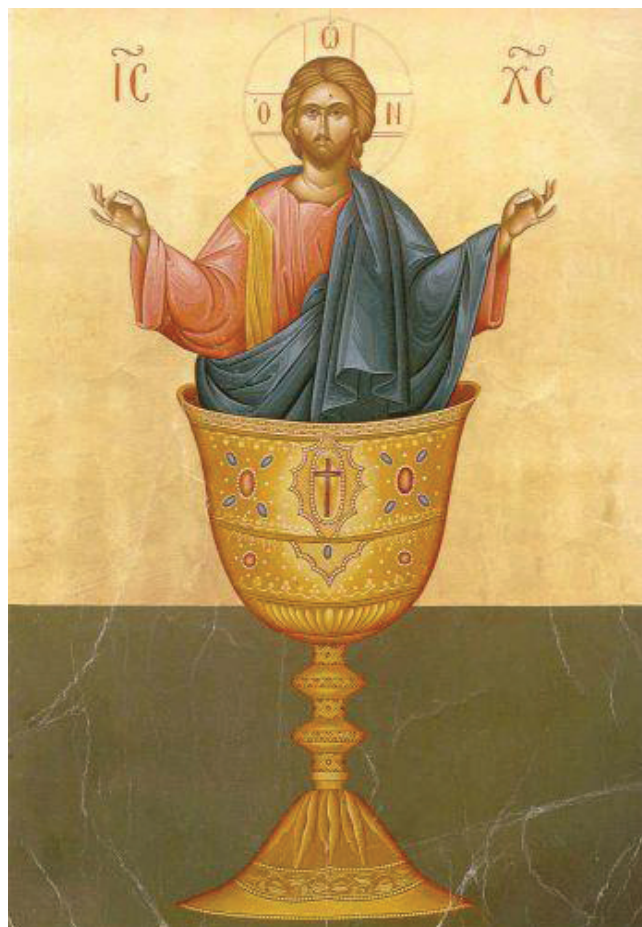
Nu trebuie să lăsăm niciodată un enoriaș răutăcios și nici un preot aspru să ne alunge din Biserică. Aceasta este și casa noastră și, la fel ca într-o gospodărie disfuncțională, poate avea loc o creștere duhovnicească, chiar și atunci când parohia nu este ideală. Trebuie să ne rugăm pentru preotul nostru și pentru oamenii care ne-au făcut să ne simțim inconfortabili.

Deși un bun mărturisitor și un mare predicator ar fi de preferat preotului care nu are niciodată timp pentru noi, totuși să ținem cont că Biserica este casa noastră. Preotul nostru poate să predice cu puțin talent sau să pară dur, dar realitatea este că Biserica este încă locul pentru sufletele noastre.

Dacă parohul nostru slujește cu toate formulele corecte, dar pare lipsit de dragostea lui Hristos, trebuie să ne rugăm pentru el. Eventual să căutăm o altă parohie mai potrivită și un loc în care să putem crește cu toții în credință. Mai bine să părăsiți o parohie disfuncțională, decât să părăsiți Ortodoxia.

Dacă nu avem alte opțiuni, iar parohia noastră este singura biserică ortodoxă din regiune, trebuie să facem tot posibilul să rămânem în ea. Amintiți-vă, majoritatea parohiilor au fost închise complet în timpul sovieticilor. Preoții și episcopii au fost închiși sau trimiși la moarte, totuși Biserica a trăit în continuare cu credincioșii care au rămas fideli în cele mai aspre vremuri.

În definitiv, viața noastră în Biserică este despre Hristos, iar «Hristos este același ieri, astăzi și pentru totdeauna». El nu ne va trăda, pentru că El este sursa bucuriei și bunătații. Hristos este marele medic, dătătorul vieții și vindecătorul sufletelor. Biserica îi aparține și, în ciuda

faptului că noi și preoții noștri uneori nu reușim să fim Lumina lui Hristos pentru poporul nostru, nu negăm în niciun caz faptul că Biserica este încă Fântâna Vieții și locul în care putem primi vindecarea suferințelor noastre.

**În iubirea lui Hristos,
Stareț Trifon**

continuare din pagina 12

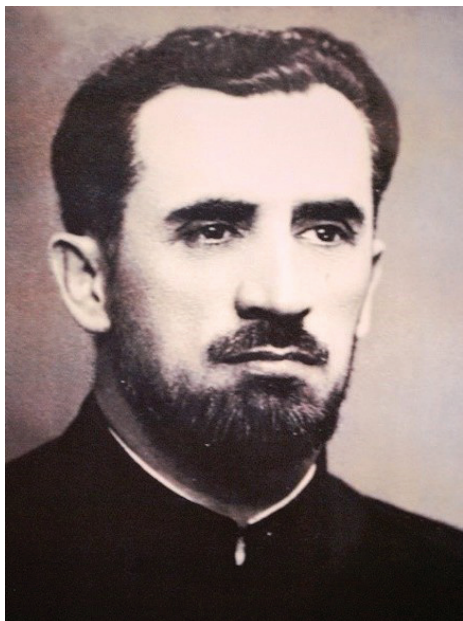
nu se lasă atras, așa cum fac alți intelectuali de marcă, în aventurile totalitare și nici în politică, deși simpatizează cu ideile socialiste. Dă dovadă, în egală măsură, zicem noi, de curaj, omenie și dragoste creștină față de aproapele. S-a numărat printre românii care nu s-au sfiit să-i apere și să-i ajute pe evreii persecutați de autorități. Exemplar rămâne gestul de frondă prin care, atunci când vede un grup de evrei scoși la muncă forțată să degajeze zăpada de pe străzi, le spune: „Curaj, dragii mei, nu sunteți singuri!” A luat apoi lopata din mâna unui bătrân și a făcut el o vreme acest lucru, lăsându-i bietului om un răgaz de odihnă. Mai târziu avea să mărturisească despre atitudinea sa: „Cel ce citește și iubește Biblia nu poate avea sentimente de ură pentru Israel”. Ortodoxia, spunea Galaction de-a lungul existenței sale, s-a caracterizat tocmai prin toleranță, și nu prin ură. Pentru atitudinea aceasta curajoasă, o piață din Ierusalim îi poartă numele astăzi. După război, odată cu instaurarea comunismului, poziția sa

antifascistă și neimplicarea în viața politică interbelică l-au scăpat de temnițe și torturi, însă nu a avut o viață ușoară. Toate frământările epocii și ale sale, precum și distanțarea clară de comunismul care, odată instalat la putere, demola valorile culturale și spirituale ale neamului, sunt prezente în impresionantul său jurnal al anilor 1947-1952. În 1947, a devenit membru titular al Academiei Române și vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din România ca o recunoaștere a importanței operei sale. În 1954, a fost ales membru al Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor și a devenit deputat în Marea Adunare Națională. În această ultimă calitate a militat pentru apărarea Bisericii de imixtiunea tot mai agresivă a politicului. Activitatea sa prodigioasă avea să fie oprită de o lungă și chinuitoare boală survenită în 1955. Șase ani mai târziu, la 8 martie 1961, Gala Galaction trece la cele veșnice, fiind înmormântat la Mănăstirea Cernica. Posteritatea îl amintește ca o personalitate luminoasă a culturii naționale, un om care și-a iubit neamul, limba și Biserica din care a făcut parte.

Prof. Dr. Dorin Stănescu

Părintele Ilarion Felea (1903 – 1961) - Mărturisitorul

„Prin apostolatul până la martiriu, adevărații creștini au biruit lumea răului și au mărturisit pe Hristos. Din jertfa martirilor pentru credință s-au născut cele mai frumoase exemple de urmat”. Anul acesta se împlinesc 60 ani de la mutarea în ceruri a Părintelui Prof. Dr. Ilarion V. Felea, fost rector al Academiei Teologice din Arad, care a fost întemnițat de regimul comunist timp de 4 ani, trecând prin închisorile

de la Caracal, Arad, Timișoara, București, Gherla și Aiud.

Părintele Ilarion s-a născut în comună Valea-Bradului, raionul Brad, regiunea Hunedoara, în Țara Moșilor, văzând lumina zilei într-o familie de moși cu nouă copii, tatăl său fiind preot.

După cum mulți istorici mărturisesc, „moșii au ceva aparte în structura lor”. Din Țara Zarandului, cum mai este cunoscută Țara Moșilor, s-au ridicat oameni cu o mare dârzenie, cu un curaj deosebit, cu o dragoste aparte pentru neamul lor cel asuprit și pentru credința străbună. Aproape orice român, din oricare parte a țării, cunoaște numele răsunătoare din istoria noastră vitregă: Horea, Cloșca, Crișan și, ceva mai târziu în timp, Avram Iancu – Crăișorul Munților - toți bărbați vajnici și viteji, care nu au prețuit a lupta cu temuții austro-ungari până la sacrificiul suprem. Pe drept cuvânt ei sunt cinstiți ca adevărați eroi ai întregului neam românesc, întocmai ca Sfântul Voievod Ștefan cel Mare și Sfântul Domn Martir Constantin Brâncoveanu.

Părintele Ilarion Felea a urmat școala primară în comună natală (1910-1914), liceul „Avram Iancu” din Brad (1914-1920) și liceul „Moise Nicoară” din Arad (1920-1922). Între anii 1922-1926 a studiat teologia la „Academia Andreiană” din Sibiu. În anul școlar 1926-1927 a fost profesor suplinitor la liceul „Avram Iancu” din Brad. La 29 iulie 1927 a fost hirotonit preot și din 6 august a slujit ca paroh la Valea Bradului până la 30 august 1930, când a trecut în eparhia Aradului pentru parohia Arad-Șega, unde a păstorit până în iunie 1939, când a fost mutat ca paroh în Arad-centru, unde a slujit până la 31 Martie 1941. Între 1927-1929 a urmat cursurile Facultății de Litere și Filosofie din Cluj, apoi a trecut la Facultatea de Teologie din București (1930-1932), unde și-a luat licența cu subiectul „Mântuirea din punct de vedere ortodox, catolic și protestant”, în toamna anului 1932. A urmat cursurile de doctorat în Teologie și în toamna anului 1939 a susținut teza de doctorat cu subiectul tipărit: „Pocăința, studiu de documentare teologică și psihologică” (Editura Arhiedecezană - Sibiu). În anul școlar 1937-1938 a fost profesor suplinitor la catedra de Dogmatică de la Academia de Teologie din Cluj, iar între anii școlari 1938-1948 a fost profesor de Teologie Dogmatică, Apologetică, Mistică (în câțiva ani a predat și Morală și Omiletica practică) la Academia de Teologie

din Arad. Între 1 Iulie 1947 și 31 Decembrie 1948 a fost rector al Academiei de Teologie din Arad, când Academia s-a desființat prin legea învățământului și a fost contopită cu cea din Cluj.

Vrednicul părinte Ilarion Felea a predat întotdeauna studenților cu competență și aleasă dăruire și a scris mult, colaborând la „Revista Teologică” până în anul 1943, a mai colaborat la revista „Duh și Adevăr”, la reviste oficiale ale Mitropoliei Banatului și la alte reviste și ziare din Arad, a rostit și publicat conferințe religioase și de cultură. Au văzut lumina tiparului studiile sale: „Teologie și preoție”, în Anuarul Academiei Teologice din Arad, 1938/1939; „Paisie și paisianismul”, Cluj, 1940; „Catehism creștin ortodox”, Arad, 1945; „Sfintele Taine”, Sibiu, 1946; „Mântuirea”, Arad, 1947. Dânsul a redactat Calendarul eparhial (Îndrumătorul tipiconal) pe anii 1948, 1952, 1956 și a tipărit un „Antologhion” pentru preoți și cântăreți. De asemenea a redactat ciclul de cărți de predici, conferințe și meditații religioase „Ce este creștinismul?”, din care s-au tipărit: „Duhul Adevărului”, Arad, 1942 (lucrare premiată de Academia Română) și „Religia Iubirii”, Arad, 1946. La 3 martie 1945 părintele Ilarion a fost arestat împreună cu mai mulți oameni de cultură și de trăire religioasă și deținut în lagărul de la Caracal până în iulie 1945, când a fost eliberat. A fost arestat a două oară la 6 ianuarie 1949, după ce terminase sfințirea caselor de Bobotează, a fost ridicat și dus într-o pivniță insalubră și înghesuită din Arad, unde a fost anchetat. A fost transferat la penitenciarul Timișoara, iar la 28 octombrie 1949, judecat și condamnat la 1 an închisoare corecțională pentru „omisiunea denunțării”, trecând pe la Aiud și eliberat la 5 ianuarie 1950. După eliberare a lucrat la Biblioteca Episcopiei, apoi, la 1 iulie 1952, a fost reintegrat preot la parohia Arad-Centru (Catedrală) din Arad. Calvarul părintelui Ilarion reîncepe la 25 septembrie 1958, când a fost iarăși arestat și dus la Ministerul de Interne (Uranus) din București, supus unei feroce anchete, transportat la Cluj, judecat în secret și, împreună cu alți șase preoți din Arad, condamnat pe 14 martie 1959 de Tribunalul Militar Cluj, la 20 de ani muncă silnică și 8 ani degradare civică, pentru „uneltire contra ordinii sociale” și la 20 de ani temniță grea pentru „activitate intensă contra clasei muncitoare și mișcării revoluționare”. Detenția a făcut-o la Gherla, apoi la Aiud, unde moare la 18 septembrie 1961, fiind înmormântat fără cruce în cimitirul deținuților „La Trei Plopi”, fără a i se cunoaște exact locul. Părintele Ilarion Felea s-a încununat prin moartea sa cu aureolă de martir pentru Biserică și Neam, așa cum odinioară au făcut-o strămoșii săi, moșii, de unde a provenit. Profesorul Ilarion Felea a izbutit să lase în urma sa o seamă de cărți și studii de mare valoare teologică și culturală, pe care le-a tipărit când era în viață, precum și o serie de studii, meditații, predici și conferințe de o înaltă spiritualitate creștină, cuprinse în șase volume în manuscris, salvate cu voia lui Dumnezeu de la distrugere și păstrate cu mare devoțiune și cu fermă convingere că și acestea vor ajunge să vadă lumina tiparului, spre slava lui Dumnezeu și vrednica cinstire a celui ce le-a scris tocmai în vremea când i se pregăteau suferințele și lanțurile, care l-au pogorât prea devreme într-o groapă comună, unde trupul său chinuit își doarme somnul de veci în așteptarea Învierii.

Privitor la viața duhovnicească a omului, Părintele Ilarion Felea scria în lucrarea „Spre Tabor”(volumul „Pregătirea”): „Sfânta Scriptură cunoaște și deosebește trei feluri de stări ale vieții: starea trupească, aplecată mai mult spre plăcerile și bucuriile lumii, ale vieții de aici, de pe pământ, starea sufletească, îndreptată mai mult spre îngrijirea trupului

continuare în pagina 15

BUCURIA PRAZNICULUI, HRISTOS - Pruncul în viața noastră

Călătoria noastră către peștera Betleemului ajunge la epilog. Pește câteva zile vedea-vom pe Cel Care a făcut timpul și stăpânește veacurile, pe Cel Care a zidit întreg Universul stând smerit la pieptul mamei Sale, înomenit pentru noi, ca pe noi să ne îndumnezeiască. Aceste clipe premergătoare strălucitului praznic al Nașterii Mântuitorului lumii ne duc cu gândul la cealaltă mare sărbătoare a creștinismului, Învierea lui Hristos Dumnezeu, înaintea căreia Biserica a rânduit, pe lângă îndătinatul post, și o „săptămână mare” numită Săptămâna Sfințelor Pătimiri ale Domnului Hristos. Atunci, Biserica, prin rânduielile ei, intensifică postirea și, printr-un program liturgic special, îndeamnă la o pregătire profundă, menită să ne deslușească nouă taina Crucii și a Învierii Domnului.

La Crăciun lucrurile nu se petrec întru totul la fel! În afară de rânduiala Ceasurilor Împărătești, citite în ajunul sărbătorii, și de slujba Sfintei Liturghii, combinată în unele situații cu slujba Vecerniei praznicului Nașterii Domnului, nu se prevăd alte rânduieli specifice precum la Paști. Și totuși, tradiția noastră românească consideră ultima perioadă dedicată intensificării postirii și rugăciunii menite să ne înlesnească întâlnirea cu Fiul Fecioarei Maria. Ne referim la intervalul dintre sărbătoarea Sfântului Nicolae și Crăciun, când colindăm și primim colindători. Din răstimpul pregătirii mai face parte și proslăvirea celor doi „moși” (Sfântul Nicolae și Sfântul Spiridon), care în viața lor pământească și-au făcut din milostenie cale către cer, precum și așteptarea Moșului Crăciun, aducător de multe cadouri tuturor. Prin toate acestea suntem îndemnați să întâmpinăm „Sărbătoarea Născutului” - cum se numea odinioară Crăciunul - săvârșind numeroase fapte de milostenie, oferind daruri copiilor și celor nevoiași, ca să învățăm să ne trăim propria existență ca pe un dar al Preamilostivului Părinte, dar mai ales să constituim darul neprețuit primit de noi toți la Crăciun: Însuși Mântuitorul nostru, oferit nouă de Dumnezeu Tatăl pentru a noastră mântuire. Rugăciunile acestei perioade sunt îmbogățite de colindele noastre strămoșești. Noi așteptăm colindătorii cu aceeași emoție sfântă cu care participăm la îndătinatele slujbe de seară, menite să spulbere bezna nopții prin lumina rugăciunii. Însuși textele colindelor fac referire la o perioadă de veghe: „Sculați, gazde, nu dormiți,/ vremea e să vă treziți,/ că vă vin colindători/ noaptea pe la cântători”. Un alt colind glăsuiește: „Nu dormiți în astă-noapte,/ doară stați și privegheați/ Și-așteptați pe Domnul Sfânt/ Să vă vie pe pământ”. Deci, așteptarea Nașterii Domnului se face cu priveghere: „Scoală-te, domnu bunu,/ căci nu-i vremea de dormire,/ că-i vremea de-mpodobire./ Căci nici noi că nu dormimu,/ de-aseară, de-alaltăseară,/ Din seara Ajunului,/ Spre ziua Crăciunului”. Pregătirea impresionantei întâlniri a creaturii cu Creatorul continuă în mod deosebit și în ajun de Crăciun. După învățătura Bisericii noas-

tre, în ultima zi de ajunare de dinaintea praznicului se ține post aspru, rânduit în amintirea ajunării Prorocului Daniel și a celor trei tineri din Babilon (Daniel 1, 5-16), dar și a postului catehumenilor de odinioară, care, în seara acestei zile, primeau Botezul și se împărtășeau pentru prima dată cu Sfintele Taine. Un alt motiv întemeiat al asprei ajunări este apropierea ceasului când Fiul lui Dumnezeu Se face Fiul mamei, Fecioara. Atunci vom trăi cu nespusă bucurie, amestecată cu emoție, uimirea că Hristos a lăsat slava dumnezeiască, făcându-și din peșteră palat preafrumos, că Dragostea a părăsit Cerul găsindu-și sălaș într-o iesle, că El, Care exista înainte de a fi timpul, a venit să locuiască în istoria oamenilor; Cel Atotputernic S-a făcut Prunc la Betleem. Cel fără de trup S-a întrupat, Cel nevăzut Se vede, Cel de neatins Se lasă atins, Cel din afara timpului a luat început, Fiul lui Dumnezeu devine Fiul omului. A coborât din ceruri, a venit să ne caute și, știind că noi n-am fi găsit calea către El, S-a făcut El Însuși calea noastră și ne-a dat pilda viețuirii Sale, ca să mergem pe urmele Lui. Oare cum L-am putea întâmpina mai bine pe Sfântul Prunc dumnezeiesc, dacă nu prin post și rugăciune? Așadar, bucuria de dinaintea luminatului praznic al Nașterii Domnului nu trebuie să fie generată de o somptuoasă găunoasă, ci de prezența lui Hristos-Pruncul în viața noastră. De aceea Dumnezeu-Copilul Se află în centrul sărbătorii. El aduce bucuria, El este strălucirea! Tot El îl trimite pe Moș Crăciun! Hristos reprezintă neprețuitul dar oferit nouă de Tatăl Ceresc spre a ne mântui. Icoana Nașterii Sale trebuie să troneze și în bradul împodobit, căci Domnul este Pomul Vieții. Gustând din Trupul și Sângele Lui, primim chezașia părtășiei cu lumina cea neînserată.

Arhim. Mihail Daniliuc

continuare din pagina 14

și spre lauda oamenilor, stare care nu se alipește nici păcatului, nici virtuții, și viața duhovnicească, în care omul urmează însușirile și poruncile lui Dumnezeu. În starea aceasta din urmă, omul își curățește sufletul de patimi, îl împodobește cu virtuți morale și religioase și năzuiește din toate puterile lui sufletești și trupești spre împărăția lui Dumnezeu. După cum trăiesc în una sau alta din aceste stări, oamenii se numesc trupești, sufletești sau duhovnicești. Creștinii buni

sunt oameni duhovnicești, oameni care în viața lor dau întâietate sufletului, spiritului, iar trupului dau numai atât cât merită și are dreptul ca să poată servi sufletului și Creatorului. Viața sufletească duhovnicească, religioasă și morală, în toată frumusețea, bunătatea, desăvârșirea și veșnicia ei, ne-a descoperit-o Domnul Iisus Hristos prin exemplul vieții și învățătura Evangheliei Sale. Viața Mântuitorului este un real model pentru lumea întreagă și de totdeauna.”

Pr. Romică-Nicolae Enoiu

Geneza națională și credința creștină

Am văzut, cu tristețe, în ultima vreme, că asocierea României și a națiunii române cu credința creștină îi irită pe mulți contemporani, îi supără pe cei „deștepți” ori pe cei care se cred mai „deștepți” decât alții. Am pus cuvântul „deștepți” între ghilimele, fiindcă l-am luat nu în sensul curent contemporan, ci în sensul său original și primar, acela de „treji” sau „treziți” din „somnia cel de moarte”. „Treziții” îi consideră pe mai toți românii cufundați în acel „somm”. Însă „deștepți” sau „treziți” se consideră pe sine mulți dintre frustrați, mulți dintre cei autosuficienți, fiindcă sunt iritați de mesajele care nu le convin. Dar, oricât de ciudat le-ar părea onora, astăzi nu poți să fii „deștept” în spațiul public fără cultură, fără cunoaștere, fără învățătură. Eu am asociat credința (și Biserica noastră) cu națiunea și cu Țara Românească din rațiuni mai ales istorice. Studiul istoriei este meseria mea și fac această meserie de mulți ani, cu pasiune. Poporul român există în istorie de pe la finele mileniului I al erei creștine, adică de peste o mie de ani. În cea mai mare parte a acestei lungi perioade de timp, oamenii și-au văzut de necazurile și de bucuriile lor, de viața lor simplă, împărțită, în cea mai mare parte, între muncă și odihnă, între luptă și tihnă. Secole la rând, grija de căpetenie a majorității oamenilor a fost „pâinea noastră cea de toate zilele”, adică preocuparea de viațuire și, adesea, de supraviețuire fizică. Oamenii cu trai decent și îndestulat au reprezentat în Europa, până prin secolul al XIX-lea, între 2% și 5% din toată populația. Asta nu înseamnă, în ciuda prejudecăților curente, că oamenii de demult, fiind săraci din punct de vedere material, nu au putut cugeta liber, în limitele orizontului lor. Ideea pedepselor crunte aplicate în Evul Mediu celor care nu gândeau pe linia oficială laică sau religioasă este, în mare parte, falsă (vezi, de exemplu, Régine Pernoud, *Pour en finir avec le Moyen Âge*, în varii ediții apărute în franceză, dar și în alte limbi). Inchiziția din Occident - fără relevanță în lumea răsăriteană bizantină - a aplicat teribilele sale pedepse nu în Evul Mediu, ci la începuturile Epocii Moderne (pe la 1400-1500). Gândirea liberă nu a fost nici atunci în largul ei, dar a fost cu adevărat arestată în perioadele mai recente și mai ales în vremea dictaturilor de extremă dreaptă sau de extremă stângă din secolul al XX-lea. Iar românii, spre deosebire de multe alte popoare europene, au trăit patru decenii lungi de comunism, în care credințele și bisericile au fost crunt persecutate (unele au fost desființate prin lege), educația religioasă a fost interzisă, manifestările publice ale cultelor (mari ceremonii, pelerinaje, sărbători de hram, sfințiri de biserici etc.) au fost oprite sau poprite. După eve-

nimentele din decembrie 1989, aceste opreliști absurde au fost abolite și majoritatea românilor au sperat că orice fel de amestec al politicului în treburile cultelor, în manifestările de credință ale cetățenilor ar fi de domeniul trecutului. Firește, au existat și există oameni care nu sunt religioși și chiar unii care luptă contra credințelor și instituțiilor religioase, care sunt sau se declară atei, agnostici, „progresiști”, marxiști ori neomarxiști etc. Într-o societate democratică, există loc pentru toți (aceasta este esența democrației), atâta vreme cât nu se încalcă libertatea de credință și de conștiință a altora și nu se îngreșește manifestarea credinței celorlalți. Este absurd să condamnăm regimul comunist, dar să aplicăm în continuare, unii dintre noi, metodele sale discriminatorii și exclusiviste. O societate liberă trăiește și își manifestă libertatea și prin polemici, dar polemicile publice au rostul lor, au formele lor decente, se adaptează unui nivel înalt de civilizație și de cultură civică. Nu se poate face polemică publică folosind limbaje suburbane, lovituri sub centură, atacuri la persoană, înverșunări și amenințări. Este trist că, la trei decenii de la revenirea în Cetate a libertății de credință și de conștiință, unii o neagă în numele „progresului”.

Noi nu știm cum va fi viitorul, dar trecutul românilor s-a construit în mare parte prin idealul creștin, prin tăria credinței și prin forța Bisericii. Recent, această afirmație a mea, ca istoric, i-a deranjat pe unii „toboșari ai vremurilor noi”, care vor neapărat o lume următoare atee, necreștină, automatizată și robotizată. Aceștia ar prefera să scoatem orice referință religioasă din viețile noastre și chiar să interzicem/schimbăm Imnul Național, pentru că acesta cuprinde versuri de genul „Preoți cu crucea-n frunte, căci oastea e creștină”. Ca urmare, unii dintre aceștia au pornit polemici fără de principii, pline de umori și de ură, adesea la adăpostul anonimului, vădind o intoleranță cruntă și o incultură crasă. Din fericire, nu a fost așa mereu. Nici pe vremea când s-a făcut această țară, liderii nu se purtau cu mânuși, ci se vestejeau reciproc, se pârau, se gratulau în limbaj colorat (domeniu în care suntem campioni și astăzi!). Dar, dincolo de orice orientare politică și chiar grad de cultură, au pus împreună umărul pentru țară, aproape la unison, ca într-o simfonie. Există parcă atunci un cuvânt de ordine subînțeles: „Să nu hulim cele sfinte”, iar între acestea se aflau credința, țara, națiunea. Nu dau decât un exemplu și nu unul din lumea laică - ce se inflamează mult mai acut și se repede ușor la invective -, ci din viața noastră bisericească, greu încercată și ea astăzi. De la 1744, când Ioan Inochentie Micu Klein a convocat la Blaj un Sinod General (un fel de congres național românesc, dincolo de orice diferență confesională), trecând prin actul fundamental al națiunii, numit *Supplex Libellus Valachorum* (1791-1792) și semnat de Gherasim Adamovici (ortodox) și Ioan Bob (greco-catolic), prin Revoluția de la Blaj, prezidată de episcopii Andrei Șaguna, ortodox și Ioan Lemeni, greco-catolic), prin Mișcarea Memorandistă (1881-1894) și ajungând la 1918 (greco-catolicul Iuliu Hossu, viitor cardinal și ortodoxul Miron Cristea, viitor patriarh), slujitorii și ierarhii celor două Biserici românești din Ardeal, ca și liderii laici de ambele confesiuni - deși nu se iubeau mereu, ba, dimpotrivă, aveau dese momente încordate și chiar conflicte - au fost împreună, uniți în asumarea rolurilor de lideri ai națiunii, nelăsând să răzbată nici o fisură în exterior. Diferențele erau normale, dar până la credință, la patrie și la națiune. Astăzi, crezându-ne atoateștiutori, nu mai respectăm principii, valori și nici virtuți. Și, evident, nu mai avem respect nici pentru trecut și nici pentru profesioniștii trecutului. Imnul Național exprimă un mare

continuare în pagina 17

adevăr: cel puțin până la 1848 și cu precădere în provinciile aflate sub dominație străină (unde trăiau mai mult de jumătate dintre toți românii de atunci), mișcarea de emancipare națională a fost condusă de preoți, de „preoți cu crucea-n frunte”.

De pe la 1350-1400, românii din Transilvania (iar Transilvania reprezintă azi circa 40% din teritoriul și populația României) nu au mai avut voie să aibă o clasă politică laică în nume propriu, românesc, adică o stare (sau o „națiune”, cum se spunea de la 1500 încoace), cum aveau nobilii (maghiari), sașii și secuii. Liderii politici și religioși ai românilor au fost, de atunci și până în secolul al XIX-lea, clericii ortodocși și, după 1700, ortodocși și greco-catolici, adică slujitorii Domnului de rit bizantin. Ambele Biserici românești din Ardeal au același rit, pornesc din aceeași rădăcină, iar greco-catolicii au fost înainte de „unirea religioasă” ortodocși. Mulți contemporani, animați de valorile și realitățile prezentului, au mari dificultăți în înțelegerea și acceptarea acestei realități. Neînțelegerea vine dintr-o prejudecată, anume din neputința de a concepe că separarea oficială dintre laic și religios s-a produs foarte târziu, odată cu ceea ce numim constituționalismul modern. Pentru oamenii medievali, atașamentul nețărmurit față de credință și față de Biserică era un comandament de viață, iar viața de atunci nu se putea concepe în afara credinței și a Bisericii. Laicul și religiosul interferau în asemenea măsură încât erau un monolit și formau însăși viața de odinioară. Separarea conștientizată dintre laic (mirean) și religios (confesional) s-a făcut foarte târziu, odată cu autonomia constituțională dintre Stat și Biserică. Toate cuceririle de drepturi - puține, câte au reușit să obțină românii transilvăneni până la 1848 - s-au făcut sub conducerea clericilor. Drept dovadă, avem măsurile luate de inamici contra acestora. De exemplu, după căderea și moartea lui Mihai Viteazul, dieta Transilvaniei (din care nu făcea parte nici un român) a decis să rupă legătura cu ambele „principate valahe” și a interzis intrarea în Transilvania a tuturor clericilor de la sud și est de Carpați, pentru că „Tiranul” și „Valahul” (adică Mihai Viteazul) își pregătise „invazia” prin „tainica lucrare a preoților săi care se numesc călugări”. Acestea sunt fapte înregistrate de istorie și ele nu se pot șterge pentru că nu convin unor contemporani ai noștri.

Toate aceste fapte au fost consemnate, după descifrarea și interpretarea a mii de surse, de către mai mulți istorici, dar mai ales de către David Prodan, într-o capodoperă a sa, numită „Supplex Libellus Valachorum. Din istoria formării națiunii române” (apărută în mai multe ediții, din 1948 încoace). Autorul, de formație materialistă interbelică și nu contrafăcută sub influența comuniștilor (de altminteri, David Prodan și-a depus carnetul de partid în 1962, intrând în rezistența intelectuală contra regimului), demonstrează (în cartea citată și în altele) cum ne-au condus de-a lungul istoriei medievale și moderne, până la 1848, preoții. Nicolae Iorga a călătorit în Transilvania abia la cumpăna secolelor al XIX-lea și al XX-lea (marele istoric fiind născut în 1871) și a înțeles de îndată secretul supraviețuirii acestor români obidiți. Înțelegerea se vede din titlul cărții sale apărute în 1902, -intitulată Sate și preoți în Ardeal. După cercetări minuțioase, studiind viața românilor ardeleni cam de pe la 1400 până spre 1800, Nicolae Iorga a constatat că preoții au salvat naționalitatea noastră, fapt pentru care le închină lor pomenita carte: „Preoților și învățătorilor din românimea de peste munți, celor prin cari se păstrează neamul în așteptarea viitorului, care atârnă de vrednicia noastră, închină această carte autorul”. Ce poate să fie mai grăitor pentru rolul elitei noastre bisericesti în istorie decât aceste vorbe cu putere maximă ale celui mai important istoric român din toate timpurile? Omagiul este cu atât mai realist cu cât, până târziu, în secolul al XVIII-lea, tot preoții erau și învățători la școlile noastre, ținute nu de statul cel străin (străin de nevoile și de durerile noastre), ci

de Biserică și de comunitate. Când poetul Andrei Mureșanu a scris poezia „Un răsunset”, el avea în fața ochilor imaginea românilor conduși de liderii lor spirituali și pământești - preoții cu crucile lor pe piept, în inimi și în mâini - în drum spre Blaj, organizați în cete ordonate și disciplinate. Andrei Mureșanu a văzut cum, cu respect și smerenie, zecile de mii de români se uitau la copreședinții Adunării Naționale de la Blaj, din mai 1848, adică la episcopii Andrei Șaguna și Ioan Lemeni, ca la izbăvitorii lor, ca la liderii capabili să-i scoată la liman. De-aceia și nu din vreo fantezie de literat, poetul i-a pus în vers pe „preoții cu crucea-n frunte”.

Așa s-au petrecut lucrurile, ele sunt demult istorie și istoria nu poate să fie schimbată. Dacă putem (sau, câteodată, avem doar iluzia că putem) schimba prezentul, dacă putem modifica sau măcar pregăti într-un anumit fel viitorul, trecutul rămâne mereu „așa cum a fost” (Leopold von Ranke). Iar specialiștii cinstiți au dreptul să-l reconstituie numai „așa cum a fost” și nu să-l „recondiționeze” după nevoile prezentului, după „comanda socială”, după comanditar, după mărimea plății în arginți ori după gustul unora. Văd și eu în jurul meu pe unii semeni care repudiază și condamnă credința creștină, care atacă Biserica (bisericile), care ar vrea să-i vadă și să-i facă pe toți oamenii de altă credință decât cea pe care o au, sau ateii, sau nihilisții, sau neomarxiști. Am auzit deunăzi un „analist” imberb decretând că un om inteligent nu poate să fie credincios. Atunci trebuie să acceptăm că o armată de savanți, de la Copernic, Galileo Galilei, Blaise Pascal, Francis Bacon, Johann Kepler și până la Newton, Leibniz, Maxwell, Kelvin sau Pasteur, au fost proști, căci lipsa de inteligență înseamnă, în limbaj popular, prostie. Mai văd că unii dintre criticii credinței și ai Bisericii ar vrea nu numai să facă lumea de azi „progresistă” și să ne cioplească pe toți după chipul și asemănarea lor, dar fac eforturi să schimbe și istoria care nu le convine. Or, aceasta seamănă a dictatură, a intoleranță, a discriminare. Oare pentru asta să fi luptat „aproapele nostru” la 1848, la 1918, la 1989, pentru mutilarea prezentului și pentru modificarea trecutului, în acord cu voința unor grupuri marginale și animate de ură? Oare pentru asta să fi murit în închisorile comuniste atâția intelectuali de-ai noștri creștini ortodocși, greco-catolici și de alte confesiuni?

Nu numai în Evul Mediu, ci și în Epoca Modernă, românii au fost conduși de preoți, călugări, de ierarhi vrednici. Mai mult, hotărârea de unire de la Alba Iulia a fost citită de ierarhul greco-catolic Iuliu Hossu, iar un alt ierarh, cel ortodox, Miron Cristea, a însuflețit masele îmbrățișându-și „fratele” și spunând: „Pe cum ne vedeți azi îmbrățișați frățeste, așa să rămână îmbrățișați pe veci toți frații români!”

Asta nu înseamnă că istoria noastră a fost imaculată sau că oamenii Bisericii nu au greșit sau nu greșesc, dar avem elementara obligație morală de respect pentru adevăr și pentru cei care ne-au condus prin vremuri bune și rele, ca să ajungem să trăim cu toții într-o țară a noastră. Nu avem dreptul să ascundem greșelile și nici să lăudăm neîmplinirile, dar suntem „condamnați” la cumpătare și echilibru. Judecățile și prejudecățile prezentului nu ne dau cuvânt să blamăm ori să falsificăm trecutul. Dacă ne-am eliberat doar ca să proferăm blesteme și să punem stigmat, ne amăgim cu o falsă libertate. Libertatea noastră nu înseamnă limitarea libertății celorlalți, ci înțelegere, acceptare, bunăvoință, iubire și bunătate.

Acad. Prof. Dr. Ioan Aurel Pop

Cu părintele Gabriel Bunge, despre duhovnicie și monahism

Părintele schiarhimandrit Gabriel Bunge (eremit la Schitul „Sfânta Cruce” din cantonul Ticino – Elvetia, sub oblăduirea canonică a Patriarhiei Moscovei) este un venerabil bătrân duhovnicesc. Duhovnic înțelept, monah erudit, un adevărat gheron - teolog al zilelor noastre, cunoscut creștinilor din Răsărit și Apus prin cărțile și studiile sale, unele traduse și în limba română. Într-o convorbire cu preacuvioșia sa, am abordat diferite aspecte ale vieții creștine și monahale, din trecut și din prezent.

Ce ne puteți spune despre timpurile de astăzi? Cum să trăim duhovnicește astăzi?

În Europa Centrală, creștinii sunt marginalizați. Secularismul devine din ce în ce mai agresiv. Noi vedem că protestanții și catolicii reacționează diferit și în fața acestei crize de Covid. Când s-a terminat lockdown-ul, doar o treime din creștinii care mergeau de obicei s-au întors la biserică. Acest lucru mi l-au confirmat mai mulți preoți pe care îi cunosc în țările acestea. La noi s-a întâmplat (la mănăstirea sa ortodoxă) că au venit de trei ori mai mulți.

Care credeți că va fi sursa de renaștere spirituală?

Eu cred că tradiția ortodoxă. Pentru aceasta toată producția teologică clasică este așa de populară. Eu văd în ultima vreme oameni care se întorc la credință, din toate clasele sociale. Noi trebuie să-i ajutăm. Eu nu mă uit la cantitate, ci la calitate. Creștinii în lumea aceasta sunt sarea pământului. Mă întreb dacă societatea a fost creștină vreodată în întregul ei. Societățile sunt deschise, fiecare face ce vrea sau nu face. Speranța noastră este să rămânem sare, astfel încât creștinismul să nu-și piardă gustul, să nu facă compromisuri cu această lume secularizată.

Credeți că va fi și o renaștere monahală?

Depinde de noi. Dacă luăm viața în serios, ca să nu trăim în mănăstirile acestea fără să facem nimic.

Din câte știți din Occident, există o deschidere spre vocația monahală?

Văzând și știind că natura omenească nu se schimbă, virtuțile și viciile sunt aceleași... Viața sănătoasă duhovnicească depinde de mai multe lucruri: dacă virtuțile sunt respectate și onorate și dacă viciile sunt recunoscute așa cum sunt - vicii. Aceasta este o discuție creștină. Nu suntem noi cei care trebuie să judecăm, dar multe comportamente se explică prin faptul că în spate sunt multe vicii. Dar viziunea antropologică creștină, aici, în Occident și Europa Centrală, e foarte dificil de susținut astăzi. Nu poți nici să te aperi, nu poți să zici nimic - se numește discriminare. Fiecare pretinde că a fost discriminat. Nu m-aș

mira ca, mai devreme sau mai târziu, să vină mai marea și reala persecuție a creștinilor... Avem dreptul (și noi) să ne ținem de tradiția noastră ortodoxă, așa cum o trăim. Mulți spun că, în Occident, creștinii sunt într-o ignoranță marginală. Să nu ne grăbim cu astfel de concluzii. Bine, suntem în ignoranță, să spunem așa, dar aceasta o cred unii, care nu mai au nici o lege. Noi trăim de mii de ani lucruri verificate (tradiția sfinților creștini) în viețile celor de dinaintea noastră.

În România vedeți o renaștere duhovnicească?

Nu mai cunosc așa de bine realitatea românească. Am făcut o călătorie în țara dumneavoastră în urmă cu 5-6 ani. Am văzut comunități mari, mănăstirești. Putna mi-a făcut o impresie extraordinară. La Sihăstria am vorbit despre întâlnirea mea cu părintele Cleopa. Am încă aici o cruce pe care o păstrez ca amintire. Nu a vrut să facă poză ca să am o amintire de la sfinția sa. A zis: „Du-te mai bine și fotografiază un măgar și spune «Acesta este părintele Cleopa!»” Apoi a venit un ucenic cu o fotografie. În aceste timpuri, noi trebuie să alegem, înainte de toate. Să știm să folosim mijloacele digitale cu multă discreție, în funcție de nevoi, nu să stăm și să le butonăm toată ziua. Noi, aici, încercăm să ținem lucrul acesta sub control. Acum 40 de ani nu aveam nici telefon, dar Episcopul de Lugano m-a obligat. Cei care vin aici sunt pelerini. Vin foarte motivați, vor să se spovedească, apoi vin unii și îmi spun: „E prima mărturisire din viața mea”. Unii au mai mult de 60 de ani. Trebuie să-i ajutăm.

Acum 10 ani v-am cunoscut ca pe un eremit, asemenea pustnicilor egipteni. Acum sunteți un stareț și duhovnic, se simte duh de mănăstire aici. Aici nu este loc pentru o mănăstire mare. Suntem peste limită. Părintele Siluan stă în camera pentru oaspeți. Nu mai putem să primim pe nimeni. După tipicul nostru, putem să fim maximum șapte. Dacă suntem mai mult de șapte, ceilalți trebuie să meargă în afară să întemeieze un alt schit. Eu nu mi-am schimbat niciodată stilul de viață. Aici, unde trăim acum, nu mai există greutatea și mizeria care erau la început. Pe locurile acestea erau odinioară grajduri, jumătate distruse. Asta s-a schimbat, dar stilul de viață a rămas. Dacă vrem să facem numai voia lui Dumnezeu, El va fi Cel care ne conduce. Așa cum am spus la început, eu nu cred în instituții stufoase, în marile structuri. Mai bine să ținem structurile mici. Când structurile sunt mari, se pierde esențialul, iar omul e mai preocupat să mențină structurile acestea. Părinții deșertului nu aveau structuri.

Adevărat!... Mântuitorul Hristos a întemeiat un mic grup de 12 apostoli. Orice instituționalizare excesivă a monahismului pare nefolositoare.

Noi încercăm să ne adaptăm cerințelor și posibilităților fiecăruia. Oamenii sunt diverși ca vârstă, educație, sănătate. Aici nu e dificil. Fiecare are aici regula lui. Noi avem rugăciunea în comun numai duminica și sărbătorile. Mâncăm împreună numai la sărbători. Fiecare își ia în blidul lui, își aduce aici și mănâncă în liniște. Ceilalți frați ai mei nu întâlnesc pe nimeni. Doar eu primesc oameni. Fiecare își face partea lui de lucru: unul intelectual, celălalt are grijă de grădină. Fiecare după posibilitățile lui. Încercăm să ținem rugăciunea și să trăim în pace.

Ce le transmiteți creștinilor din România?

Să rămână buni și bravi așa cum sunt.

Și monahilor?

Evident, același lucru. Întotdeauna am trăit cu impresia aceasta, și cred că România este o țară foarte creștină. Nu pentru că toți sunt practicanți, niciodată nu a fost așa, ci pentru că aceia care sunt, sunt într-adevăr creștini. Asta m-a impresionat întotdeauna. Nu iau în seamă

continuare în pagina 19

CATEHISM - Mirungerea sau Taina ungerii cu Sfântul Mir

Ungerea cu Sfântul Mir (Mirungerea) este Sfânta Taină prin care credinciosul de curând botezat primește harul întăririi și creșterii vieții duhovnicești, prin ungera cu Sfântul Mir în părțile mai însemnate ale trupului: frunte, gură, ochi, urechi, piept, mâini și picioare, rostindu-se de preot cuvintele: „*Pecetea darului Sfântului Duh. Amin*”.

Ungerea la frunte înseamnă sfințirea cugetului, la piept sfințirea inimii sau a dorințelor, la ochi, urechi și gură sfințirea simțurilor, la mâini și la picioare sfințirea lucrărilor și a puterii sufletești ale creștinului.

Sfânta Taină a Mirungerii a fost instituită de Mântuitorul Hristos, ca și celelalte Sfinte Taine. Sfântul Apostol Ioan scrie despre Sfântul Mir: „*Și voi ungere aveți de la Cel Sfânt... Și ungera pe care ați luat-o de la Dânsul, întru voi să rămână*” (Ioan 2, 20, 27); iar Sfântul Apostol Pavel zice: „*Ați fost pecetluitți cu Duhul Sfânt*” (Efeseni 1, 13), și în alt loc: „*Iar Cel ce ne întărește pe noi împreună cu voi întru Hristos, și Cel ce ne-a uns pe noi, Dumnezeu este, care ne-a și pecetluit pe noi și a dat arvuna Duhului în inimile noastre*” (2 Corinteni 1, 21-22). De aici s-au și luat cuvintele care se rostesc la ungera cu Sfântul Mir: „*Pecetea darului Sfântului Duh*”.

Sfinții Apostoli și primii preoți au săvârșit Sfânta Taină a Mirungerii prin punerea mâinilor pe capetele celor de curând botezați sau prin ungera cu Sfântul Mir, cum se face până astăzi.

Sfânta Taină a Ungerii cu Sfântul Mir trebuie săvârșită îndată după Botez, căci încă de la Botez, care este naștere duhovnicească, sufletul are nevoie de harul creșterii și întăririi duhovnicești, așa după cum și trupul are de la naștere nevoie de hrană și de alte lucruri, pentru creșterea și întărirea trupească. De aceea Sfinții Apostoli săvârșeau Sfânta Taină a Mirungerii îndată după Botez; și așa a săvârșit-o Biserica noastră totdeauna, până astăzi.

Sfântul și Marele Mir, care se întrebuițează la Sfânta Taină a Mirungerii, se prepară după un ritual special din untdelemn de măsline amestecat cu multe feluri de miresme (aromate) și se sfințește de soborul episcopilor din fiecare Biserică Ortodoxă autocefală într-o slujbă mare, o dată pe an, în Joia cea Mare.

Sfânta Taină a Mirungerii nu se repetă. Chiar dacă se obișnuiește ca cei care s-au lepădat de credința creștină ortodoxă ori au părăsit Sfânta Biserică și vor să se întoarcă din nou la ea, să fie iarăși unși, aceasta nu înseamnă o repetare a Sfintei Taine, ci numai reîntărirea lor în dreapta credință.

Catehism Ortodox/PER

Himera omului modern, o fericire fără Dumnezeu

de Sfântul Ioan Iacob de la Neamț
Hozevitul († 1960)

Dar pacea este de la Domnul,

«Al păcii El este izvor»,

De nu vei alerga la Dânsul,
Alergi zadarnic - fără spor.

Împacă-te întâi cu Domnul,
Croindu-ți viață «după duh»,

De nu vei împlini acestea,
Împrăștii munca în văzduh.

Câștigă-ți dragostea curată,
Străină de fățarnicii,

De nu vei dobândi aceasta,
Nimic nu faci cu bogății.

Iubește viața cumpătată
Și lasă portul dezmațat,

Iar dacă nu pricepi aceasta,
Degeaba te-ai civilizat.

Întoarce-ți iar privirea minții
Spre veacurile din trecut

Cu duhul rodnic al credinței
Și vei afla tot ce-ai pierdut.

Precum nu poți să prinzi cu mâna

Din apă, luna nicidecum,
Așa nici pe «himera» vieții

Din calea veacului de-acum.
Civilizația modernă

Un «duh strein» ți-a făurit
Și de lumina mântuirii

Cu dezgustare te-ai ferit!
Precum aleargă sateliții

În jurul globului mereu
Așa după «himere» astăzi,

Alergi uitând de Dumnezeu!
Alergi, cu mii de meșteșuguri,

Cu o viteză de nespuse,

Dar goana este spre pierzare
Căci nu-i pe «calea lui Iisus»!

continuare din pagina 18

ceea ce se întâmplă lângă... Am fost și în orașe. Majoritatea nu ține seama de prezența ta. Dar am observat: a venit un preot tânăr și oamenii s-au înclinat până la pământ, în public, și au luat binecuvântare. Nu le-a pasat de cei din jur. Cât timp va fi această sare, societatea va fi suportabilă. Să întâlnești un personaj, de exemplu, ca părintele Serafim Man este o binecuvântare. L-am cunoscut pe părintele Nicolae Steinhardt. Am dus ascuns sub reverenda mea un rezumat despre monahismul creștinesc contemporan (rezumat al Patericului românesc) al părintelui Ioanichie Bălan, iar părintele Steinhardt l-a tradus în franceză. Am și o experiență frumoasă legată de părintele Ciprian Negrean din Cluj. Iată! Nu trebuie să fim neapărat călugări ca să facem ce face părintele Ciprian Negrean, o comunitate așa frumoasă.

Vă mulțumim din suflet, părinte Gabriel, păstrând dorința (dacă și vremurile se vor mai îndrepta) să vă revedem în România, la câteva sinaxe și conferințe. Domnul să vă țină sănătos!

Arhim. Andrei Coroian

Cinstirea Sfântului Ierarh Nicolae (6 decembrie) – ocrotitorul nostru

Sfântul Nicolae se bucură de o cinstire asemeni celei arătate vestiților ierarhi ai veacului al IV-lea: lui îi sunt închinete numeroase biserici, are o iconografie și o imnografie bogate, iar scrierile privind viața și minunile sale adaugă până astăzi noi fapte, vindecări și mijlociri pentru cei care îi cer ajutorul.

Cea mai timpurie relatare despre Sfântul Nicolae este cea cunoscută sub numele *Praxis de Stratelatis*, scrierea unui anonim grec, datată undeva între secolele V-VI; potrivit acesteia, ierarhul Nicolae mijlocește pentru ca trei generali condamnați pe nedrept să fie iertați, arătându-se în vis împăratului Constantin și lui Avlavie, eparhul cetății în care cei trei zăceau în închisoare. În secolul al VI-lea, sursele literare mai amintesc despre o sărbătoare în cinstea sfântului, care se ținea în cetatea lui de origine, Mira, și tot de atunci se păstrează mențiuni despre o biserică închinată Sfântului Nicolae în Constantinopol, situată dincolo de zidurile Vlahernelor, undeva pe malul Cornului de Aur, locaș pe care împăratul Justinian I-ar fi refăcut după un cutremur din 529. Mărturiile privind cultul Sfântului în secolele al VII-lea și al VIII-lea sunt puține; este menționată o biserică și se pare că tot de atunci datează prima sa reprezentare pe o monedă. Un condac în cinstea lui îi este atribuit Sf. Teodor Studitul. Din secolul al IX-lea, însă, cultul Sfântului Nicolae se răspândește în capitala Imperiului Bizantin. Cea dintâi biografie completă a ierarhului Mirelor datează din prima jumătate a secolului al IX-lea și îi aparține lui Mihail arhimandritul. Primele reprezentări ale ierarhului Mirelor datează de la începutul secolului al IX-lea, când biografia lui era deja alcătuită și circula în manuscrise. Prima icoană cu scene hagiografice care stabilește iconografia Sfântului este cea păstrată la Mănăstirea Sf. Ecaterina din Muntele Sinai, pictată în secolul al XI-lea. I-au urmat numeroase alte icoane, care au descris în imagini viața ierarhului Nicolae, dezvăluind aleasa lui putere de mijlocitor. În ceea ce privește portretul Sfântului, tipologia lui nu era definită înainte de secolul al XI-lea, când începe să fie pictat și în absida Altarului în șirul ierarhilor, datorită calității sale de mare făcător de minuni. De atunci este redat cu părul scurt, fruntea înaltă, cu barba rotundă și veșminte arhieresti. În icoanele-portret apare însoțit de figurile bust ale Mântuitorului și Maicii Domului, care țin în mâini o Evanghelie, respectiv un omofor.

Datorită restricțiilor impuse de autorități în pandemia de Covid19, anul acesta îl vom sărbători pe ocrotitorul nostru în grupuri mai mici timp de trei zile. Programul liturgic va fi: - Sâmbătă 04 dec., ora 8.30 Utrenia; ora 9.30 Sfânta Liturghie – Hram; Duminică 05 dec., ora 8.45 Utrenia; ora 10.00 Sfânta Liturghie – Hram; ora 18.00 Vecernia cu Litie; Luni 06 dec., ora 7.30 Utrenia; - 8.30 Sfânta Liturghie – Hram (trebuie înscriere pentru fiecare zi).

Sfinte Părinte Ierarhe Nicolae, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

pr. Romică-Nicolae

Parohia noastră are nevoie de o biserică proprie și în acest scop s-a deschis un cont bancar special.

DEVENIȚI CTITORI, SPRIJININD ACHIZIȚIONAREA UNEI BISERICI ORTODOXE ROMÂNE ÎN ZÜRICH!

Donațiile se fac în contul:

CREDIT SUISSE - IBAN: CH31 0483 5035 8248 3100 2, SWIFT / CRESCHZZ80A

Für eine rumänische Kirche in Zürich

Mulțumim călduros FAMILIEI PRINCIARE STURDZA pentru imprimarea gratuită a Revistei noastre parohiale.

Parohia Ortodoxă Română Sfântul Nicolae din Zürich
Wehntalerstrasse 451, CH-8046, Zürich, c/o Pfarrei St. Katharina
www.bor-zh.ch

PREOT PAROH ROMICĂ-NICOLAE ENOIU
Tel./Fax: +41 52 3435491; Natel: +41 76 5120452;

Email: r-enoiu@gmx.ch
Slujbele se săvârșesc în Cripta Bisericii Catolice St. Katharina din Zürich.

Școala Parohială: În fiecare duminică la orele 10.30 (cu excepția vacanțelor școlare). Contact Email: scoalaparohiala.zurich@yahoo.com

Donații, contribuții:

IBAN: CH85 0483 5035 8248 3100 0, SWIFT/BIC: CRESCHZZ80H,
Konto: 80-500-4, Rumänisch-Orthodoxe Kirchgemeinde St.
Nikolaus, Wehntalerstr. 451, 8046 Zürich

Colegiul de redacție:

Pr. Romică-Nicolae Enoiu, Iulia Monti, Monica Drăgan, Milica Enoiu, Alina Bucher

Grafică și tehnoredactare: Alina Bucher